ДЕРРИГАЧА МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

ШОАТТА, 12 ФЕВРАЛЬ № 19 (4187). 1966 шу

Мах 2 кап.

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

КПСС XXIII СЪЕЗДА СИИНА

Шера план ханал хьалха кхоачашъяра сунженски мехкдаьттахоша дIайолаэь инициатива хьал а лаьцна, Грозненски «Электроприбор» яхача завода коллективо шерра социалистически яхь йоаржаяьй. Ди тIехьа совдувл цар хьинар. Валовни товарнии продукци арахецара январь бетта план 105,2 процент кхоачашъяьй завода болхлоша. Планах лаьрхIачул совгIа арахийца продукци 7 эзар сома маьха я. Укх бетта хьалхарча декада план ханал хьалха кхоачаш а ещ, планал совгIа дуккхача маьха продукци арахийцай цар.

Дукха кердадараш балха юкъекхихьад завода болхлоша укх шера. Дукха ха йоацаш № 1 йолча цехе арахеца йолаелар электровозостроительни заводашта эшаш йола ВК-200 яха охладителаш. Уж вай мехка чIоагIа эшаши хоатташи я. ХIанзлехьа 40 эзар охладителаш заказ кхаьчад завода коллективага. Уж ханал хьалха хьа а яь арахецара еррига шиъ торонаш оарцагIъяьхай цо.

КПСС XXIII-ча съезда сийленца накъа яхара хьалхарча квартала план 28-ча марта кхоачашъе лерхI завода коллективо. ХIара сменах нормаш тIеххкхоачашъеш хьинаре къахьегаш я ин. Тега, Шипиткин, Крупцов керте латта сменаш.

СУРТА ТIА: мастер Крупцов Виктор хьожаш ва литейни машиний наладчика Дабагаев Завале хьаьчча ВК-200 яхача охладителага.

И. Плиева сурт.

БIУБЕННА

КПСС XXIII-ча съезде директиваш ювцаргйолча пятилетка кердача шера план вахаре кхоачашъеш дола хьалхара шу а парте ЦК сентябрьски Пленума решенешка хьежжа кердача тайпара вIаштIехьбаьккха болх бергбола хьалхара шу хургда 1966 шерах.

Белгалдаккха доагIа Ленина орден лелаеча 1-ча мехкдаьтта промысла коммунистически къахьегама коллективо ше кхо ца еш къахьегар бахьан долаш ворхI шера задани ханал хьалха кхоачашъяьлга. Планал совгIа кхы тIа а цо Даьхенна деннад 278 эзар тонн мехкдаьттеи 19 миллион кубически метр гази, кхояьй 585 эзар сома паччахьалкхен средстваш.

Промысле хIара пхелагIа вар рационализатор ва. Социалистически декхараш кхоачашдеча хьинаре даькъа лаьцар тха рационализатораша. Семилетка шерашка цар балха юкъейихьай 403 рацпредложени, из бахьан долаш производствана хинна пайда 300 эзар гаргга сом да.

ДIадахача 1965 шераца нийсйича 1966 шера дикка лакхлу мехкдаьтта даккхара план. Цхьабакъа, промысла мехкдаьттахой бIубенна ба керда пятилетка хьалхара шу ханал хьалха шоаш чакхдоаккхаргхиларах. Промысла юкъарча собране тIаийцар 1966 шера дола кердa, лакхара социалистически декхараш. Цар тIа белгалдаь да планал совгIа 8 эзар тонн мехкдаьтта, 1,5 миллион кубически метр газ яла, 0,5 процент къахьегама овсарле лакхъе, 0,5 процент мехкдаьтта мах лохбе, 10 эзар сом пайда бергбола 50 рацпредложени производстве юкъейоалае.

Укх шера дIабахача январь бетто хьахьекхад, 1-ча промыслерча мехкдаьттахоша шоаш денна дош дика кхоачашделга. Мехкдаьтта даккхара план кхоачашъяьй 101,4 процент, планал совгIа кхы тIа а мехка деннад 1470 тонн «Iаьржа дошув», Бригача бригадаша толамца кхоачаши тIехкхоачаши ю мехкдаьттеи гази яккхара паччахьалкхен план. Хьалхасанна хьалха йоагIа дукха ха йоацаш «Знак Почета» яха орден енна мастера-коммуниста нов. Нозадзе Христофор Георгиевича кулгалду мехкдаьтта доаккха 2-гIа бригада. Цу бригадо хIанзле а чакхъяьккхай 3 геолого - технически мероприяти, из бахьан долаш бетта тIаккхийтта мехкдаьтта 1393 тонн да. Масала, пайдане мероприяти чакхъяьккхар № 809 йолча фонтанни скважине. Из гIулакх далцца деннеи бийсаннеи 1 тонн мара мехкдаьтта лацар цо. Обработка яьчул тIехьагIа юха а 200 тонн мехкдаьтта дала йолаелар скважина деннеи бийсаннеи. Из мероприяти чакхйоаккхача хьинаре дакъа лаьцар мехкдаьтта доаккхача мастера нов. Х. Г. Нозадзе, мехкдаьтта доаккхача оператораша ин. Котиков Хьамзата, Саркисов Ефима, Луценко Якова, кхыбараша. Январь бетта промысло хьайийцай тIерча тIоанашкара № 842 керда фонтанни скважина. Цу скважине кхы цIаькхаза а кислотни обработка йир. Из бахьан долаш дийнахьеи бийсаннеи доаккха мехкдаьтта 80 тонн совдаьлар.

Мехкдаьтта дукхагIа даккхара лоаттабеча къовсаме хьалха боагIа промысла дикагIа бола нах—новатораши производстве хьалхле лелаераши: мехкдаьтта доаккха операторашин. Н. И. Машенцев, Х. Котиков, И. Бирюков, А. Муружев, А. Ерохин; лаьттан кIала ремонт ю операторашин. М. Гусов, М. Гукоев, И. Олейников, К. Салатов, кхыбараш.

«Малгобекнефта» НПУ мехкдаьттахоша яьхача башха - дикача коталонех цаI я январь бетта юкъе централни трапни установка шоллагIа аргIа болх бе йолаялийтар. Из бахьан долаш дIаяйнай 3 промыслашкареи групповни установкашкареи еррига факелаш. Централни трапни установка хьалхарчеи шоллагIчеи лагIашкарча газах пайда эц промышленни гIулакха. Духхьал кхоалагIча лагIа тIара газ мара яц йоагар. Цхьабакъда, Бори-Су яхача моттиге компрессорни станци болх бе йолалийтача кхы а кIезигагIа йоагаргья газ. ХIара деннеи бийсаннеи 130—150 эзар кубически метр газ хьакъоастае йиш хургья тIаккха.

Къахьегамеи производственни дисциплина лакха а лоаттаеш, шоашта хьалхашка латта декхараш толаме кхоачашдеш ба хургйолча КПСС XXIII-ча съезда баха мабоаггIара накъа баха кийчлуш бола коммунистически къахьегама цIи лелаеча 1-ча мехкдаьтта промысла мехкдаьттахой.

В. ФУНТИКОВ,
«Малгобекнефта» НПУ 1-ча промысла вонкхагIа вола инженер.

ЯХЬЕ КОТБАЬННАРАШ

1965 шера йиълагIча квартале а бIарччача 1965 шера а хьайбай продукташ дукхагIа яхари кийчъяри духьа республика районаша лелаьча социалистически яхьа итогашка хьежар КПСС обкома бюрои республика Министрий Советы. Яхье котъяьннарг а лаьрхIа, КПСС обкомеи республика Министрий Советеи карара нара тела ЦIе байрахх лу Сунженски района (КПСС райкома секретарь нов. Варлашкин, районни юрта боахама производственни управлене начальник нов. Бачманов, райисполкома председатель нов. Плиев). 1964 шераца нийсйича Сунженски колхозаша 11 процент дукхагIа яьккхай шура, фуаш—30, тха—33 процент. Фермашка кхы тIа а дебадаьд доахан, цу даьнье детта доахан а, масса тайпа хьайбайи коа тIарча оалхазарийи продуктивность лакхъеннай. Шера дулх кийчдара план 105 процент кхоачашъяьй районо, шура кийчъяра — 104, фуаш кийчдара — 103, тха — 125 процент.

Белгалдаьнкхар Наурски, Грозненски, Наьсаран районаша хьайбай продукташ яхараи кийчъяраи дика болх баь хилар.

Цунца цхьана КПСС обкома бюроси республика Министрий Советои белгалдаьнкхар хьайбай продуктай цхьадола тайпаш дахареи кийчдареи план кхоачаш ца яь Ведана, МалгIабика, Надтеречни, Ножай-Юрта, Советски районаш чIоаггIа тIехьайиса хилар.

Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода № 15 йолча коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча установка коллективо дIабахача бетта план 24-ча январе кхоачашъяьй.

Хьамсарча парте съезда сийленца накъа бахара хьинар айдаьча установка технологаша еррига торонаш оарцагIа яьхай московскии ленинградскии предприятей болам хьал а лаьца дукха мехкдаьтта продукташ, доагор, кхыйола реагенташ кхояра. ДIабахача цхьан бетта кходаь доагор шин тонн, Iы 25 тонн, электроэнерги 500 киловатт - сахьат, реагенташ 1,5 тонн я.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) слесарь Ермаков Владимир оператор Пархоменко Мария, установка начальник Степычкин Николай.

И. Плиева сурт.

КПСС Централни Комитетеи СССР Министрий Советеи

«Колхозийи совхозийи кулгалдеча кадрайи юрта боахама специалистийи квалификаци лакхъяра система дIахо тоаяра хьакъехьа» соцам тIаийцаб КПСС Централни Комитето СССР Министрий Советои.

КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои СССР юрта боахама Министерство, союзни республикай Компартей ЦК-аши Министрий Советаши декхарийла яьй цхьан шера йолча колхозийи совхозийи кулгалду кадраш кийчъеча школенех, колхозийи совхозийи кулгалдеча кадрай квалификаци лакхъеча курсех, юрта боахама специалистий квалификаци лакхъеча курсех юртбоахама 78 вузера колхозийи совхозийи кулгалдеча кадрай а юрта боахама специалистий а квалификаци лакхъю факультеташ а еш эргаяха.

Цу факультеташка ца хилча яргйоацаш лаьрхIад 6 бетта дешаш йола колхозийи совхозийи кулгалду кадраш кийчъю отделени а кхаь беттага кхаччалца дешаш йола колхозийи совхозийи кулгалдеча кадрай а юрта боахама специалистий а квалификаци лакхъю отделени а.

Воронежски, Куйбышевски, Новосибирски, Харьковски инженерно-гIишлошъяра институташка вIашагIйоххаш я массаза а болх беш хургйола юрта гIишлошъяра специалистий квалификаци лакхъю 3 бетта деша факультеташ.

Колхозийи совхозийи кулгалдеча кадрай а юрта боахама специалистий а квалификаци лакхъеча факультетий а хIаьта иштта юрта гIишлошъяра специалистий квалификаци лакхъеча факультетий а керттера декхар да юртбоахама продукташ яхара технологи, юртбоахама производствана химизаци, мелиораци, механизаци яра, цун экономика, из вIаштIехьъяккхара даькъе Iилмана, техникана, хьалха латтача опыта карагIдаьннараш Iомадара ларда тIа ладувгIарий знаней боарам лакхбелга.

Колхозийи совхозийи кулгалду кадраш кийчъеча отделенешка деша дIайийбергба 45 шерал тIех ха яланза, дукхагIча даькъе лакхера юртбоахама образовани йолаш, колхозий председателий заместителехи совхозий директорий заместителехи, отделеней управляющеех, фермай заведующеех, производственни бригадай бригадирех, юрта боахама специалистех, колхозашка, совхозашка, партийни, советски, юртбоахама органашка болх беш, организаторски кхетам дика болаши юрта боахаме болх баь практически опыт йолаши, дешар чакхдаьккха баьнначул тIехьагIа колхозашкеи совхозашкеи кулгалдеча балха тIа пайда эца йиш йолаш бола нах.

Колхозийи совхозийи кулгалдеча кадрайи юрта боахама специалистийи квалификаци лакхъеча отделенешка а юрта гIишлошъяра специалистий квалификаци лакхъеча факультеташка а шоай квалификаци лакхъергья дукхагIча даькъе лакхера образовани йолча нах болча колхозий председателаша, совхозий директораша, колхозий, совхозий, юрта боахама районни производственни управленей, кхыча юртбоахама органий, юртбоахама дешара заведеней, юрта профессионально-технически училищай юрта боахама специалисташа, СССР мелиорацеи хин боахамеи Министерства а СССР Министрий Совета «Союзсельхозтехника» ерригсоюзни объединене а система предприятешкеи организацешкеи балхаш деча юрта боахама специалистаца, юрта гIишлош хьалъеш йолча гIишлошъяра организацей специалистаца. Цу белгалбаьча наька квалификаци, массаза а яхар мо, лакхъергья болх беш хIара пхи шу массаза доал.

Деша бохийташ бола нах хьа а херж, колхозийи совхозийи кулгалдеча кадрайи юрта боахама специалистийи квалификаци лакхъеча факультеташкеи юрта гIишлошъяра специалистий квалификаци лакхъеча факультеташкеи деша дIа а хьежабу союзни республикай юрта боахама министерстваша, юрта боахама крайевойи областнойи управленеша, союзни республикай мелиорацеи хин боахамеи министерстваша а гIишлошъяра министерстваша а, «Сельхозтехника» объединенеша, профессионально-технически образованена кулгалдеча органаша, колхозий юкъарча гIишлошъяра организацеша.

КПСС ЦК-аси СССР Министрий Советои оттадаьд колхозийи совхозийи кулгалдеча кадрайи юрта боахама специалистийи квалификаци лакхъеча факультеташка а юрта гIишлошъяра специалистий квалификаци лакхъеча факультеташка а деша багIараш 1961 шера 18 августерча № 771 йолча КПСС ЦК-аи СССР Министрий Советеи соцама 6-ча пункто колхозийи совхозийи кулгалдеча кадрай квалификаци лакхъеча курсашка деша багIарашта оттадаьча хьалашка хьежжа материально Iалашбеш хилар.

Союзни республикай Компартей ЦК-аштеи Министрий Советаштеи тIадиллад юртбоахама техникумашкара, Iилма-тохкама институташкара, опытнии машинашта тохкамаш деченн станцешкара, кхыча организацешкара колхозийи совхозийи юрта боахама специалистий квалификаци лакхъю курсаш юртбоахама кадрай квалификаци лакхъю школаш а еш эргайоахилга.

Цу школашка квалификаци лакхъергья юкъера образовани йолаш болча болхлоша: агрономаша, зоотехникаша, ветеринарни фельдшераша, механикаша, техникаша-гIишлошъераша, гидротехникаша, юртбоахама кхыча специалисташа, отделеней управляющеша, производственни бригадай бригадираша, колхозийи совхозийи хьайбаш леладеча фермай заведующеша, СССР мелиорацеи хин боахамеи Министерства а СССР Министрий Совета «Союзсельхозтехника» ерригсоюзни объединене а система предприятейи организацейи, юрта гIишлош хьалъеча союзни республикай гIишлошъяра министерствай организацей, колхозий юкъарча гIишлошъеча организацей болхлоша.

Юртбоахама кадрай квалификаци лакхъеча школашка дешара ханаш юрта боахамеи юрта гIишлошъяреи специалисташта 2 беттага кхаччалца оттаяьй, хIаьта отделеней управляющешта, производственни бригадай бригадирашта, колхозийи совхозийи хьайбаш леладеча фермай заведующешта — 3 беттага кхаччалца.

Дешаш барий контингент а юртбоахама кадрай квалификаци лакхъеча школай сеть а союзни республикай Министрий Советаша оттаю СССР юрта боахама Министерстваца дага а яьле.

Оттадаьд, юртбоахама кадрай квалификаци лакхъеча школашка деша багIарашта цар болх беш хиннача моттигашка юкъера лаьрхIача бетта ийдеш хинна алапеш телаш хилар.

Колхозашта могадаьд цу школашка дешаш болча колхоахошта бетта юкъера лаьрхIача къахьегамах телаш хинна алапи дутилга.

Цул совгIа, школашка деша багIарашта кхы тIа а 40 сома боараме паччахьалкхен стипенди тел.

Юртбоахама кадрай квалификаци лакхъеча школашта кулгалделга союзнии автономнии республикай Министрий Советашта, къахьегамхой депутатий Советий краевойи областнойи исполкомашта тIадиллад. хIаьта дешара-методически кулгалделга — СССР юрта боахама Министерствана.

Лакхерча юртбоахама дешара заведенешка вIашагIъехкача, юрта боахама кулгалдеча кадрайи специалистийи квалификаци лакхъеча цхьан шера йолча заочни экономически факультеташка деша багIарашта установочни сессеш, зачеташ, экзаменаш йолча хана кхы тIа а 30 календарни дийнахьа отпуск лу болх беча моттиге хинна алапи а луш.

Производствера дIа ца а боалаш цу факультеташка дешаш болча колхозхошта установочни сессеш, зачеташ, экзаменаш йолча хана отпускаш телара из тайпа порядок оттаелга могаду колхозхошта.

СССР юрта боахама Министерствон СССР Министрий Советера кепа йоазонна йола Комитети декхарийла я цу белгалъяьча юртбоахама кадрай квалификаци лакхъеча факультеташтеи школаштеи дешара планаш, программаш, дешара пособеш кепа теха араяхара гIулакх вIаштIехьдаккха.

ЦХЬАЬКХА А СКВАЖИНА ТIАКХИЙТТАЙ

Хаян-Корт яхача тохнам беча майдан малхбузехьарча оагIорахьа №№ 17, 34, 44 йолча скважинашта юххе №50 йолча нердача скважина бурув тохара балхаш дIадоладаьд. Проектни кIоаргал 3550 метр я цун.

Кердача скважина бурув тоха аьнна тIадиллад мастер Ковалев Кирилл Михайлович керте латтача бурув деттарий бригадана. ХIанзле 538 метр лоаман тIоанашта бурув теха баьннаб уж.

КПСС XXIII съезда сийна балхаш сихде лаьрхIад бурув тохараша.

А. ТИЩЕНКО.

Мехка гIолла

СОВЕТСКИ СОЮЗА МАЬХЕРА НОВКЪОСТАЛ

СССР-ен ДРВ-ен делегацешта юкъера переговораш толаме чакхъяларцеи шин мехка юкъе яьча соглашенешта кулгаш яздарцеи дувзаденна СССР Министрий Совета Председателага А. Н. Косыгинга телеграмма яйтай Вьетнама Демократически Республика премьер - министра Фам Ван Донга.

Соглашенешта кулгаш яздар, йоах телеграмма тIа, Советски Союзагахьара маьхе новкъостал да американски агрессораш хьадда юхатохара гIулакха ДРВ оборонии экономически низ чIоагIбеча.

Вьетнама къахьегамхой Парте ЦК, ДРВ правительства, вьетнамски халкъа цIерах Фам Ван Донга дег тIара баркал аьлар вьетнамски халкъо американски империалисташта духьала, даьхе мукъаяккхар духьа лоаттабеча нийсхони коталони къовсаме пролетарски интернационализма уйланца Советски Союза Коммунистически партеи советски халкъои гIо-новкъостал дарах.

(ТАСС).

«СЕВЕР-18»

ЛЕНИНГРАД, 8 февраль. (ТАСС). Полярни бассейне болх бе йолаеннай арктически антарктически институто вIашагIъелла «Север-18» яха сигала гIолла лела экспедици. Массазарчул хьалхагIа из кийчъяри цхьа бутти ах бутти гаргга ха хьалхагIа лакхача шоралашка из яхийтари хIанз «Северный полюс-14» яха станци йолча районе эттача хьалаца дувзаденна да.

Кепа йоазон тIара ховш мадарра, цIаккха ца хиннача тайпара дрейф йолаялар бахьан долаш ша чIоагIа меттахьа хьайнача зоне нийсъеннай «СП-14» яха станци. хIаьта из бахьан долаш из чIоагIа гот а яьй. «СП-14» яха станци дIакъовла а цигара нахи оборудовании хьакIалхаоъяха а аьнна яь решени яр. «СП-14» кхы новкъа хIама доацаш хьакIалхарйоаккхаш латт.

Иштта «Север-18» яхача экспедице декхара юкъедоагIа Къилбаседен Шан океана тайп - тайпарча пункташка автоматически радиометеорологически станцеш дIаоттаелга а. Полярни бассейне 50 совгIа моттиг я экспедице самолеташ лелаш долча шаш тIа Iохувшаш. Укхаза Iилмахоша - полярникаша кхоачашъергья океанологически земийн шаш тахкара балхийн комплекс.

СИГАЛА ГIОЛЛА ДIАИНИХЬАИ ЗАВОД

МАГАДАН, 8 февраль. («Труда» корр.). Гаьнарча районашка мухьаш дIаккхаьа дезаш хул летчикаш. Масала, дукха ха йоацаш АН-12 яхача самолетаца Магаданера Чукотке дIакхихьар пассажирски автобусаши «Урал-377» яха низ бола автомобилаши.

Цхьабакъда, бIарчча завод урагIъяхьен Заполярье дIаяхьен эггара хьалха йнийзар летчикий. Анатолий Рака командах йолча АН-12 яхача самолета экипажо сигала гIолла Магаданера Билибино бодача наькъах дIайихьар тхъаь итт тонн еза Iалаьмат — бетона мархкал бу дIа-юха кхувла завод.

ТАСС-а ХОАМ
«КОСМОС-107»

1966 шера 10 феврале Советски Союзе ший аргIанна сигалъяхийтай «Космос-107» яха Лаьттан искусственни спутник.

Спутника тIа оттаьй 1962 шера 16 марта ТАСС-о дIанхайкаьча программага хьежжа космически аре дIахо тахка лаьрхIа йола Iилман аппаратура.

Спутник орбита тIа яьккхай укх тайпара параметраш а йолаш: — юххьанца го боаккха ха 89,7 минут;

— Лаьттан тIехен тIара эггара гаьнагIа йолча хана (апогеера) 322 километр;

— Лаьттан тIехен тIара эггара гаргагIа йолча хана (перигеера) 204 километр;

— орбита оагIора ластар 65 градус.

Iилман аппаратурал совнагIа спутника тIа я: 19,995 мегагерца частотах болх беш йола радиопередатчик, орбита элементаш нийса йийстара йола радиосистема, приборашеи Iилман аппаратурои беча балхах йола даннеш Лаьттан тIа Iочутергйола радиотелеметрически система.

Спутника тIа оттаьча аппаратуро лерттIа болх бу. Iочуухача хоамашта тохкам беш я координационно - вычислительни центр.

ВОШАЛА ДОГОВОР

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА КХЫЧА МЕХКАШЦАРЧА ГIУЛАКХАШТА ЙОЛЧА КОМИССЕЙ ЦХЬАНА ХИННА ЗАСЕДАНИ

СССР Лакхехьарча Совета кхыча мехкашцарча гIулакхашта йолча Союза Советеи Къамий Советей комиссей цхьана заседани хилар 9 феврале Йоккхача Кремлевски дворецe. Комиссеша массава раьза а волаш решени тIаийцар Советски Социалистически Республикай Союзаи Монгольски Халкъа Республиканеи юкъе доттагIала, барт-цхьоагIон гIулакхий, дIа-хьа деча новкъостала хьакъехьа лаьча Договора ратификаци елга СССР Лакхехьарча Совета Президиума могаде аьнна.

Комиссей балхаца дакъа лаьцар цар председателаша — депутаташа М. А. Сусловеи Б. Н. Пономаревеи. Цига бар СССР Лакхехьарча Совета палатай председателаш Я. В. Пейве, И. В. Спиридонов, СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. П. Георгадзе.

Депутата Б. Н. Пономарева председателал а деш комиссей членаша йийцар 15 январе Улан-Баторе кулгаш яздаьча договора ратификаци яра хьакъехьа комиссешка хоадамбайтара СССР Лакхехьарча Совета Президиумо хьачуенна СССР Министрий Совета предложени.

Советски правительства тIадилларах заседане къамаьл дир СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра А. А. Громыкос.

СССР-аи МНР-енеи юкъерча доттагIала, барт-цхьоагIон гIулакхий, вIаши деча новкъостала хьакъехьара Договор, аьлар цо, — социализми коммунизми хьалъяра лерхIараши декхараши цхьатара хилара ларда тIа Советски Союзаи МНР-енеи юкъе дуккхача хана денз лийннача беркатерча гIулакхий закономерни результат. Цу тIа хьахьекхаб шин мехка юкъера политически, экономически, культурни бувзамаш дегIаахара керда, лакхагIа бола боарам а хIаьта иштта дунен халкъашта юкъерча хьалашка хинна хувцамаш а. Дунен халкъашта юкъера лоархIам боккха болаш да керда договор.

Заседане къамаьлаш дир депутаташа М. Бейсебаева — Казахски ССР Министрий Совета председатела, С. П. Павлова — ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара, Ломоносова цIерахча Московски пачхьалкхен университета ректора академика И. Г. Петровске, РСФСР просвещене министра Е. И. Афанасенкос. Цар массане а йоахар, договор керда лоархIамера этап я советско-монгольски гIулакхаш дегIаккхувлача, хьаллацар цунна ратификаци елга СССР Лакхехьарча Совета Президиума могадеш йола предложени.

Председателал деш волча депутата Б. Н. Пономарева. дийцача деша итогаш а еш, аьлар, комиссей членаша даьча къамаьлаша тешал ду договор массава раьза а волаш хьалкъоабалдеши хилара. Цо аьлар, Л. И. Брежнев керлоацаши къоабалдеши хилара. Цо аьлар, Л. И. Брежнев керте вола советски партийно - правительственни делегаци Монгольски Халкъа Республике яхари вай мехкашта юкъерча доттагIала, барт-цхьоагIон гIулакхий, вIаши деча новкъостала хьакъехьарча Договора кулгаш яздари белгалдоал советско-монгольски гIулакхаш дегIаккхувлара даькъе хьалхашха керда боккха гIа баккхарца.

Шена доттагIали вежарашха леладу барт цхьоагIон гIулакхаши хьахьоккхаш дола уж гIулакхаш вай халкъий хьашташа маяххареи хана йIоахалца тохкамбаьи да. Дукххача бIаьшеренашка мохк тIехьабиса хилар дIалаккхара, кортамукъале лоаттаяраи чIоагIъяраи шийна болча пайдан духьа доацаш шийна новкъостал деш йола тешаме доттагIа Советски Союз хилар корадаьд монгольски халкъа. Ший оагIорахьара монгольски халкъо Советски Союз хьаллаьцай арахьарча юкъарча моастагIашта духьала лоаттабеча къовсаме, хьинаре барт-цхьоагIон гIулакхаш лела а даьд, лела а ду советски халкъаца социализми коммунизми хьалъеча.

Керда договор белгалдоал, аьлар Б. Н. Пономарева, вай мехкашта юкъерча гIулакхашка массе а даькъе — политике, экономике, культура дешашка, оборона чIоагIъеча — керда, кхы а лакхагIа дола лагIа из хиларца. Цу тIа дIахо дегIайоалаяьй советскии монгольскии халкъий вежарашха долча доттагIалеи кхотадалареи идеяш, дIахо а цхьана социализмаи коммунизмаи новкъа аха цхьатарра кийча хилар.

Нов. Пономарева белгалдаьккхар, комиссеш хьажийта хьачуденна СССР-аи МНР-анеи юкъера доттагIала, барт-цхьоагIон гIулакхий, вIаши деча новкъостала хьакъехьара Договор советскии монгольскии халкъий къаман хьашташеи еррига социалистически содружества хьашташеи маяххара хилар. ДIахо советско-монгольски доттагIал дегIаккхувлара, дерригача дунен тIара машар лоаттабараи чIоагIбараи, империалистически агрессенеи дунен тIема кхераман духьала лоаттабеча къовсаме машар безаш дола дерригa а низаш кхоталара тIадерзадаь да из.

(ТАСС).

Партийни вахар

ТХА ЧІОАГІАЛЕ

Опыто хьахьекхад, болх дика вІаштІехьбоаккхаши инициативни партийни группаш йолча моттигашка, коммунистий а, хІаьта иштта из группа коллективни тхьамада йолча производства участка берригача болхлой а хьипар айлулга.

Ший составага диллача дукха йоккхий яц партийни группаш: кхаьннегара ялхнега кхаччалца саг волаш я уж. ХІара коммунист гуш ва укхаза, хІаравар юкъеова йиш я общественни балха. Производства а наха а юхе я уж. Цудухьа хІара денна болх бе йиш я цар, ший участкерча, фермерча, бригадерча е звенорча хІара сага массе оагІорахьа новкъостал а деш.

Цу хьакъе кІезиг - дукха дувцаргда вай совхоза Альти-Юртарча отделене шурий-товарни ферма партийни группа балхах.

Партийни группана кулгалдеш ва Костоев Джабраила Хаматхан. 1958 шера денз цу ферме балха ва из, цунна дика бовз цигара нах, гІулакхаца а хьехамца а царна новкъостал ду цо. Нагахьа санна цу нахах моллагІа саг болх во бе е дисциплина телхае воле, тІаккха цунца новкъосто санна хьехама къамаьл ду цо, хІаьта нагахьа санна цунах а пайда ца боале, партийни группа собране дувца оттаду цун дош. Нов. Х. Д. Костоева кулгалдеча коммунистически къахьегама бригадо шерагара шерага тІехкхоачашду хьалхашка латта социалистически декхараш. Массехк шу да республика толашагІа долча боахамашца гІа боахаш из ферма хьайоагІа. 1965 шера цу шурий-товарни ферма коллективо шера дола декхар кхоачашдир сентябрь бетта. Укхаза дика вІаштІехьбаькхаб къахьегам. Партгруппа коммунисташа къахьег шоашкара хьокхам а гойташ. Шоаш денна дош гІулакхаца кхоачашду цар. МоллагІа дош дувпаш хилча коммунисташа эгтара хьалха йоакхо ю белгалдаь дика хІама вахаре сихагІа юкъедоаладара, балха тІа мело ерашца, дисциплина телхаерашца, болх тесса лелабе гІертарашца къовсам лоаттабу цу ферма. 1966 шера 1 январь тІакхоачаш планал совгІа паччахьалкхенга ехкар 2062 центнер шура. КПСС XXIII-ча съезда сийленца накъа яхара социалистически яхье а яьнна цу ферма коллективо шийна хьалхашка декхар оттадаьд укх шера хьалхарча квартала план 20-ча марта кхоачашъе.

Болх тоабара доккха новкъостал даьд коллективана тха совхоза Яндарерча отделене шурий - товарни ферма партийни группо а. ХьалхагІа вай республике эгтара тІехьаюсарашца хинна из ферма хІанз дика болх бе йолаенна, шура яккхарей йохкарей план толамца кхоачашъю цо.

Халданза кхетама болх бу коммунисташа коллективаца. Щеча уголоке хан-ханнахьа беседаш ю механизаторашцеи хьайбаш леладерашцеи, царна йовзийт партеи правительстваи лоархІамегІара решенеш. Къаьстта дукха беседаши читкаши яьй коммунисташа А. Газдиева, С. Оздоева, М. Джамбуриева, Я. Мальсагова, кхычар. Боккха болх баьб партгруппа КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш йовзийташ а.

Комсомольски профсоюзни организацешца цхьана шерра йоаржаю партийни группаша социалистически яхь. Ерригача бригадашка, фермашка, кхыча участкашка хІара денна итогаш ю социалистически яхьа, хьокхамий доска тІа боах толашагІа бараш, хан-ханнахьа арахец къахьегама листокаш, молнеш. ХІара бетта арахец партгруппаша хьайбай фермашка совхоза доиркашта юкъе яьржача социалистически яхьа хьакъехьара бюллетень.

Партгруппа из я парторганизаце чІоагІалеи цун дакъеи, ший болх по вІаштІехьбоаккх ерригача партийни коллективо кхоачашдеча декхарашка хьежжа. Цу гІулакхо белгалъю цун балха методаш. Хан-ханнахьа ю партийни группаша собранеш, цига дувц производственни а коллектива вахара а хьакъехьара дешаш, де, деза гІулакхаш белгаллу. ДукхагІа йолча хана бетта цкъа е шозза гулъю партгруппаш. Собране дувц партгруппо коммунисташта тІадехка гІулакхаш кхоачаш мишта ду, из дІаязду дневника тІа. Нагахьа санна партгруппа кхоачамбоацараш ший низаца дІадаха вІаштІехь ца доале цу хьакъехьара дош дувпа оттаду цеховой е юххьанцарча партийни организацешка. Цу тайппара, партгруппагара хьадехача лоархІамерча гІулакхех цаІ да хьалхашка латта декхараш кхоачашдара къахьегамхой оарцагІбахар. Партгруппай хьинаперча производственни общественно-политически балхо чІоагІа новкъостал ду тхона коллективацара парте боаца нах дукхагІа балха юкъеозара. ТІехь-тІехьагІа общественни вахара юкъе дукхагІа дакъа лаца болалу парте боацараш, хІаьта царех дикагІа бараш, цул тІехьагІа организационно шоай вахар дувз партеца. Хьалха латтараши активисташи парте хьаэцара чотах дегІаяьхкай партгруппаш. Масала, 1965 шера парте хьайийцав производстве хьалха латташ вола 20 саг. Профсоюзни комсомольски группашца цхьана ди тІехьа шерагІа йоаржаю партийни группаша коммунистически къахьегама тІехьара социалистически яхь. 70 совгІа волча производстве хьалха латтача сага еннай коммунистически къахьегама ударника цІи, из сийлен цІи яккхар духьа къовсам лоаттабеш кхы а 60 совгІа саг ва хІанз. Коммунистически къахьегама цІи лелаеш я кхо бригада, хІаьта йиъ — коммунистически цІи яккхара къовсам лоаттабеш.

Совхоза партийни комитетой цеховой партийни организацешеи де мел дезар ду партийни группаех къахьегамхой оарцагІбоаха денадера организатораш хилийтара, хІана аьлча боахама хьалхашка латта декхараш кхоачашдара юххьанцарча партийни организацеша бу болх дукхагІча даькъе партгруппай хьинарах тийша ба.

Д. МАЛЬСАГОВ,
«Назрановский» совхоза парткома секретарь.

ДИКА ПРОПАГАНДИСТ

ХІара пропагандиста керттерча йоакхонах цхьа дакъа да ше хьехаш йола материал ладувгІарашка кІоаргагІа Іомайтар, цар хІайицача знанеша сага кхетам лакхбара новкъостал дар, цун прозводственни гІулакхаш цар тоадар.

Цу дешашта чІоагГІа уйла тІайохийт Грозненски района «Новый быт» яхача колхоза парторганизацерча марксизма-ленинизма лардий школа пропагандиста нов. Хрусталева. Дика кийчлу из хІара занятега, тема материал ладувгІараша кхетаеш хинна ца Іеш, сакъердаме хургйолча тайпара хержа гІерт из. Философи я цо школе хьехар. Шеко яц, предмет чоалхане а моллагІа вола саг дуккхача дешаех атта кхетаргвоацаш а хиларах.

Пропагандиста нов. Хрусталева дика кхетаергйолаш хьех материал, хІаьта цу цхьан ханна лоац а яц цо из. Цул совгІа, дешарца цхьана хІара ладувгІачо ший саккетам лакхбергбола никъ лаха, шоай общественни декхарий царга уйла дукхагІа яйта а нийсагІа кхетадайта а гІерт из.

ХІаранеца къаьст-къаьста еш кІезига беседаш яьяц пропагандиста деша ухарашца. Масала, уж тайпа беседаш яьй цо деша вагІача нов. Жидковца а, къаьстта а, коллективи личности яхар санна йолча философски категорех лаьца. ГІулакх мишта дар аьлча, Жидкова кхетадацар личностаи коллективаи юкъе кІоаргеи чІоагІеи бувзам болга.

Пропагандиста нов. Жидковна новкъостал дир из ца кхеташ дола дош къоастадара, цунна хета харцахьара хІамаши уйлаши дІаяха вІаштІехьдаьлар цун. Цу хана денз оамалаш цІаьхха хувцаелар нов. Жидкова, кхычарна шийгара хьокхам тела ваьлар из. Пропагандиста знанеша, опыто, къахьегаро новкъостал дир сага гІалатех мукъавалара, коммунизм хьалъерий мугІарашта юкъера шийна йоагГІаш йола моттиг хьалацара.

Дуккха сакъердаме къовсамаш гІайттар «Саги Іалами» яхар санна йола категори ювцача хана. Адамий общества материальни духовни вахара, обществанеи Іаламаи юкъера диалектически бувзам хьа а хьокхаш, пропагандиста белгалдоахар, саг Іалам чура лакхагІа бола кхоллам хилар а из цунна доал деш, денгара денга дукхагІа карадерзадеш хилар а. Дуккха масалаш кхувл цо, цу даькъе ладувгІарий вахарцара дараш а долаш.

Ший шеконаш ювцаш къамаьл дир деша ухача бригадира нов. Попова. Цо йоахар, Іалам хувца йиш яц, нагахьа санна лаьтта дика деце, цу тІа дІайийна хІамаш хьувкъае йиш яц. Бригадира дийцар ший бригада беча балха хьалех, результатех.

Геттара дика да, шоай новкъоста хетар харцахьа долга деша багІараша шоаш хьахьокхар. Къамаьл ду цига деша вагІача баьца дараш леладеча бригада бригадира нов. Арсакаева. Цо йоах:

— Дукха ха яьккхар укхаза, колхозе, хІара гектара тІара 60—70 центнер яьлча, баьца даараш дика хьийкъараш лоархІаш. ХІаьта дуккхачар иззал хьувкъам белча кхоачамбора, лаьттанга хьувкъам дукхагІа балийта гІерташ бацар уж. Семилетка тІеххьарча шера баьца даарий хьувкъам лакхбара йолча ерригача торонех пайда ийцар тха бригадо. Кхашка шоай ханнахьа тайсар минеральни органически удобренеш, хан-ханнахьа хий дийхкар, культиваци, кхы тайпа обработкаш йир. Цунах хиннар: хІара гектара тІара 250 — 270 центнер баьца дааараш.

Долче, мог-кх вайна хІаьта, Іалам хувца, мамогга дукхагІа рузкъа цунгара хьадаккха.

Из белгалдаьккхар деша вагІача нов. Бирбинова соахка хІара гектара тІара силоса лаьрхІа 400 центнер моша хьажкІаш хьекхача, хьажкІаш лелаеча звеной звеньевойс.

ХІара заняте моллагІа тема шейоашхаш хилча пропагандиста нов. Хрусталева бахьан оттаду деша багІараша шоай знанеш практически гІулакхашта юкъеяхьара, вахар кІоаргагІа довзара, коммунизм хьалъяра гІулакха дикагІа юкъемишта хьоргьяр-хьогІ аьнна уйла ергйолаш.

А. НУИМОВ,
КПСС Грозненски райкома инструктор.

ХІАМАН КХОМБАР — КЕРТТЕРДАР

ВОРХІ шера план толаме кхоачаш а я, хІанз парте XXIII-ча съезда яха йоагГІача тайпара накъаяхар духьа кхы а чІоагІагІа къахьегаш я Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коллектив.

Январь бетта план дерригача технико - экономически хьокхамашта ханал хьалха кхоачашъяьй, планал совгІа 431 эзар сома маьха продукци арахийцай заводо.

Хьисапаца а кхоме а техниках пайда эцара, материалаши къахьегами дІаахийтара чотах дикка лохбаьб продукци яккхарга дІабода мах. Цо йиш хилийтар производство пайда дукхагІа луш хилийта.

Завода коллективо къаьстта чІоагІа уйла тІайохийт производствага дІадахийтача хІара сомо шийга бола ме лу дукхагІа пайда халкъа боахам юхалургйолча тайпара доал даккха дарг ца хилар чІоагГІа белгалдаьккхача КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенешка оттадаь декхараш кхоачашдара. Цудухьа тха заводе шерра яьржай металли кхыйола материалаши кхояр духьа Москвайи Ленинградеи предприятей коллективаша дІайоладаь яхь.

ХІамай кхом бар духьа шерра яьржача яхьа юкъебахача, коммуниста нов. П. И. Румянцева кулгалдеча № 3 йолча цеха установкай болхлоша, техникаша, инженераша синтетически катализатор йоаккхача технологически режим кхетамца лелаяра чотах укх шера январь бетта кхояьй 62 тонн серни кислота, 13 тонн тригидраталюмини, дукха тоннаш аммиака, кхыйола реагенташ.

Безача маьха йола реагенташ дика доал деш дІаахийтар январь бетта №№ 25-1, 25-2 йолча установкай технологаша. Цу установкашка чакхйоаккхаргйола бедал тоаергйола наькъаш творчески лехаро йиш хилийтар тІехдика моторни доагор доаккхача хана 120 тонн гаргга серни кислота кхое. Цу тайппара, алхха цхьан № 3 йолча цехеи алкилирующи установкайи коллективо кходаьд 5,5 эзар сом совгІа паччахьалкхен ахча.

Ерригача заводе гІоллара лаьрхІача йовш йола бедали мехкдаьтта продукташи планахчул 213 тонн кІезигьяьй. Цул совгІа кхояьй 8535 тонн Іы, 270 эзар гаргга киловатт-сахьат электроэнерги.

Цхьабакъда, из производстве кхом бари хьурмат дари духьа лелаеча яхьерча башха-дикачеи лоархІамерчеи лостама юхьиг мара яц.

МалагІаш я хІаьта материальни ресурсаш дІахо кхояра завода коллективо чакхъяха лаьрхІа мероприятеш?

Эгтара хьалха дІахо чІоагГІа уйла тІайохийтаргйолаш я производства ерригача участкашка процессашта интенсификаци яраи технологи эргайоахащ тоаяраи, хІаьта иштта продукци йоаккхача хана оттаяь режимаш бокъонца кхоачашъяра а. Цо йиш хулийтаргья бедалах пайда дикагІа эцеи товарни продуктай дикал тоаеи.

ДІАДОЛАДАЬР — ЧІОАГІА ПАЙДАНЕ ГІУЛАКХ

Бедали мехкдаьтта продукташи кІезигагІа йойтар духьа укх шера хьалхарча квартале №№ 1, 2 йолча насоснешка кхы тІа а лини юлларгья — лигроин резервуарни парке ухийташ совнагІа къахьега дезаргдоацаш из хьайоаккхача установкера йоагГІашехьа а духхьал № 43-2 йолча установке ахийтара.

Яйга углеводородаш хьаеш йолча технологически установкашка центробежни насосий сальникови уплотненешка гІолла Іоуха продукт соцаелга вІаштІехьа ца доалаш дукха ха яьккхар. Газокомпрессорни станце механика нов. Якимовича кулгалдеча завода слесарий группо дагалаьцар машинаша лерттІа болх белга вІаштІехьдоаккхаш йолча торцева уплотненей керда конструкци. Цу тайпарча торцеви уплотненешца кийчъергья укх шера 20 насос. Цу мероприятеша йиш хулийтаргья йовш йола мехкдаьтта продукташ шера 350 тонн е 2500 сома маьха кІезигье.

Дикка болх бергба укх шера тепловойи электрически энерги кхояра. Масала, мехкдаьтта продукташ дІаоттаяь лоаттае лаьрхІа йола резервуараш хІанз денз дІа Іанарца а ца йІоахъеш Іанара конденсатаца — дІайхача хица йІоахъергья. ЛоархІамаш даьчул тІехьагІа гучадаьннад из мероприяти чакхъяьккхачул тІехьагІа 150 тонн Іы кхоергхилар.

Іанара конденсат юхайоалаяра схема хувца лаьрхІад катализатор хьаеча №№ 43-4, 43-5 йолча установкашка. ХІанз феца дІаухаш дукха йовш йолча конденсата йІовхалах пайда дикагІа эцаро йиш хулийтаргья шера 12 эзар тонн совгІа Іы кхое.

20 эзар киловатт - сахьат совгІа электроэнерги кхоергья цхьайолча установкашка бе ма лу болх боацаш йола электродвигателаш хувцареи сварочни агрегаташ болх боацаш яьсса кхестилга дІадаккхареи чотах.

ТХА ЗАВОДЕ дукха йІовхал йов хІанз теплообменни аппаратура чура Іанарца дІаухаш. Из хул шоай тайпара конденсационни устройстваш ца хилар бахьан долаш. Укх шера конденсационни горшокаш хьакхаьчачул тІехьагІа цу тайпарча устройствашца кийчъергья дуккха теплообменни аппараташ. Из бахьан долаш шера кхоеш йола Іы 622 тонн хургья.

Тха энергетикаша еннача предложенех хІанз кийчъеш я февраль бетта юкъейоалаергйолаш йола силовой трансформаторий балха тІахьожам лоаттабергбола система. Трансформатораш болх боацаш яьсса кхестилга дІадаккхара чотах 5 эзар киловатт-сахьат совгІа кІезигье лаьрхІад сеташка йовш йола электроэнерги.

Мехкдаьтта чакхдахара автоматикаи мехкдаьтта химеи дешашта йолча Іилма-тохкама института Грозненски филиалаца цхьана проектни документаци кийчъеш я хІанз заводе болх баь чакхдаьннача бІехача хишца канализаце чу а ухийташ йовш йола бийда шарикаш хьалувцача системаца катализаторни установкаш кийчъяра. Цул совгІа, цу хишца катализатор дукха дІаухаш хиларо халача оттабу ерригача завода канализационни системаи очистной гІирсийи болх. Из мероприяти укх шера IV-ча квартале чакхъяккха лерхІ. Алхха дІауха катализатор хьалувцара чотах 10 эзар сом совгІа ахча кходергда.

Производства техника лакхъяра нийсса бедал, материалаш, доагор кхом беш, дІаахийтара боккхача лоархІаме да болх беча хІара моттиге производства культура теории рационализации. Цу деша чакхйоахача мероприятешка дукха хІама а доалц цу цхьан ханна цо белггалара, эффект а лу. ХІаьта хІанз оаха цу хьакъехьа беш боккха болх ба.

Вай республика художественни фонда низашца завода ерригача комплексана кийчъеш производственни эстетика проект я. БІаьстя хьаяларца завода дуккхача участкашка производственни эстетика даькъе болх бе болалургба. Цу хана эшаргйола материалаши средстваши кийчъеш латт хІанз.

Лакхе дийццача тайпара йоккха экономически эффект лу доагорех йІовхалеи ресурсаех пайда дикагІа эцаро. Цу даькъе доккхий кхоачамаш да тха заводе, хІана аьлча дукха доагори йІовхали дІаахийтарца ювзаенна я керттера производстваш. Декхар сенах латт аьлча из латт, уж ресурсаш кхом беш дІаахийтара мероприятеш цехий, установкай кулгалхой, экономисташ, конструкторащ, производства новатораш даим кийчъеш хиларах.

Москвайи Ленинградеи къахьегамхой инициативах республика промышленни предприятешка шерра дІаболабенна материалий кхом барай хьурмат дараи тІехьара болам халкъа боахама боккхача лоархІаме а цудухьа хІара производственни коллективо ший керттера теркам тІаболхийташ хила безаш а ба.

Л. КУРАЧИНСКИЙ,
Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода экономически балха вола директора заместитель.

Кердачоа тІакхувш

ФОТОРЕПОРТАЖ

ГРОЗНЕНСКИ «Трансмаш» яхача завода коллективо шерра социалистически яхь йоаржаяьй пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра. Вай республикерча юртбоахамий коллективай хьашташ дизза кхоачашдара укх шера планал совгІа арахеца лерхІ водонапорни башнеши, юртбоахама техникана тІехьатувса техникеи.

Завода цехашта юкъе яьржача социалистически яхье укх массехк шера хьалха латташ хьайоагІа башнеш еча участка коллектив.

...Делкъел тІехьагІа сахьат даьннаха я. Участка начальник вагІача помещене дІачуваьлча хьалхашка дадаш чертежаш а долаш вагІа кхо саг. Уж ба участка начальник Перепелицын Павел Тимофеевич, мастераш Магомадов Мухтар, Мухамедов Іабдул. Беррига шоай теркам тІабахийта уйла еш ба уж башнеш хьаеча кІезигагІа аьшк доадергдолаш болх вІаштІехьбаккхара.

—ХІа, новкъостий, вай производствена чІоагГІа пайда баргболаш цхьа хІама дагадехар сона хІанз, — аьлар Павел Тимофеевича. Чертежа тІера бІарг а ца боаккхаш цо аьлар: «башнеши цун ногІараши вІашагІхоттача эІамагІа ов хургдолаш вІаштІехьбаккха беза болх, хІаьта чІоагІалга диллача царна хулаш зе а дац».

— ХІанзэ а денз из болх иштта дІаболабича вІаштІехьдаргда вай участка коллектива металли материалаши кхояра йола московски ленинградски предприятей болам хьал а лаьца тІайийца декхараш толамца кхоачашде. Укх шера участка коллективо лерхІ башней 660 турбеи бархІ ногІари далла металл кходе. Цу даькъе хІанзлехьа производства юкъе йихьай дукха металл кходу шиъ рационализаторски предложени. ДІахо йодача хана производства юкъе кхы дукхагІа пайда бергболаш кердадараш юкъе кхухьаргда тха рационализатораша, новатораша, — йоах нов. Перепелицына.

Къахьегама овсарле лакхъяра металли материалаши кхояра иштта болх беча коллективо доаха толамаш а дика да. Январь бетта план 30-ча дийнахьа кхоачашйир участка болхлоша. Укх бетта хьалхарча декада план 7-ча феврале кхоачашъяьй. Ди тІехьа къахьегама толамаш совдоахаш уж хьабоагІаш хиларца дІадахача шера шоллагІча квартале денз завода карара-кара тела ЦІе байракх я участка коллективага. ДІахо йодача хана а из байракх карара ца ялийта лерхІ цо.

Къахьегама овсарле лакха хиларах кхоачамбаь Іеш яц коллектив, хьаеча башней дикал лакха хилийтара а дукха балхаш ду цо. Тхо цига хиннача дийнахьа мастера Магомадов Мухтара хьатІа а ена тІахьожама технически отдела болхлочо Белинская Аннас аьлар:

— Оаш могадергдий сона хац, цхьа хІама дагадехад сона.

— Хьона дагадеха дале дика хила деза из, — аьлар вела а кьежа, Мухтара.

— Алал, аз ладувгІ хьога Анна.

— Башне турбаш, гІовнаш, гІозараш хьадеччა моттиге дІатІаухаш продукце юкъе нийслу кхоачамбоацараш гуча а доахаш хьалхагІа уж дІадахийта лерхІ оаха. Цу гІулакхо дикка кІезигьергья зехьа йовш йола ха, лакхлургья продукце дикал, яхаш безаме дувц цо дІахо.

— Из дика хІама да шоана дагадехар, — аьлар цу гІулакха раьза хиннача нов. Магомадова. ХІанзчул тІехьагІа иштта болх бергба вай, аьнна чІоагІдир цар. Цу гІулакхо паччахьалкхенна дукха пайда бергба.

КПСС XXIII-ча съезда сийна участка коллективо дош деннад хьалхарча квартала план 25-ча марта кхоачашъе. Хьинаре къахьегаш ба газорезчик Саломатин Василий, сварщикаш Черный Иван, Толдиев Махьмад, кхыбараш.

Б. КОСТОЕВ.

Сурташ тІа: участка начальник Перепелицын Павел, мастераш Магомадов Мухтар, Мухамедов Іабдул башне чертежага хьожаш ба, хІаьта газорезчикаш Саломатин Василе баьча балхага хьожаш я тІахьожама технически отдела болхло Белинская Анна (лохехьара сурт).

И. Пліева сурташ.

750 МАШИН ХЬАЯЛЛА...

Производства системана юкъе керда мероприятеш кхахьарахи чурча кхоачамех пайда эцарахи вІаштІехьдоал бедал, материалаш, доагор, электроэнерги кІезигагІа йоврГйолаш гІулакх де. Укх тІеххьарча хана материалех пайда эцара дика толамаш даьхад тха завода коллективо. Москверчеи Ленинградерчеи хьалха латтача предприятеша дІадоладаьча гІулакхо кхы чІоагІа уйла ейтар тхога металлах дикагІа пайда эцара.

Оатхалий ерригача чертежашка юха хьажа а хьежа хьакъоастаяьй металл кІезигагІа а дохийташ ГОСТ-о маяххара деталаш хьае.

Е еаа мероприятеш белгал а яьха балха юкъехухьаш я хІанз. Ерригача мероприятеша кходергда 15 тонн металл, из да 750 электросверильни машин ялла.

Металл кходара оарцагІваьннав хІара болхло. Къаьстта дика толамаш даьхад кузнечно - прессови цехерча нн. Полонкоев Шабазгире, Цолоев Идриса. Духхьал январь бетта цар кходаьд кхо тонн металл.

Б. ГАГИЕВ,
Наьсарен - Вознесенерча «Электроинстру м е н т» яхача завода производства начальник.

Кагирхоша къахьег, деш, салоІ

Даьхача толамех кхоачамбеш оамал яц советски сага, кагирхой-м хІаьта а. Царех ба къона красномолотовцаш а. Цхьаккха комсомолец вац заводе ворхІ шера план кхоачашца еш, дукхагІа бараша ханал цхьа-ши шу хьалхагІа кхоачашъяьй ворхІ шера план. Духхьал 170 комсомольцо ханал хьалха кхоачашйир семилетка. ХІаьта ерригача заводо ворхІ шера план 10-ча ноябре кхоачашйир. Шоай дикача къахьегамца, общественни вахаре хьинаре дакъа лацарца, болх а беш дешаш хиларца дІабовзийтаб шоаш комсомольцаша, сварщикаша нн. Абдулсаламова, Макарова, Токараша, Гвоздикова, Кириченко, котельщикаша, Шамардина, Хочукаева, фрезеровщика Баклина, сверловщика Гудушауре. Мел ба уж дикача къахьегамца шоай сий дайта ховш бола комсомольцаш, кагирхой. Уж дукха ба «Красный молот» яхача заводе.

Республике эгтара хьалхарчарца хьаллаьцар красномолотовцаша сакхат доацаш продукци арахецара тІехьара болам. Из дика гІулакх хьаллацарах боккха пайда баьнаб завода. ТІехдика мара продукци арахецаш вац 60 совгІа комсомолец. ХІаьта № 13 йолча цеха комсомольца токара Кириченко Николая, слесара - сборщика Комаров Бориса шоай клеймо я.

Цхьаккха цех, участок яц заводе комсомольцо дакъа ца лоацаш. Хьинаре дакъа лоац комсомольцаша, къоначa конструктораша, технологаша керда техника а хьалха латта технологи а караерзаеча. Духхьал шоаш кийчдаьд цар «11Г» яхача насоса, «ЗЦА-400А» агрегата, «ЦА 3ГОМ» яхача цементировочни агрегата платформа, иштта кхы дукха а чертежаш.

Рационализаторски боламе дакъа лоацаш ва 87 къона болхло, царех 34 комсомолец ва. Цар еннача 146 рационализаторски предложенех (60 комсомольцаша еннай) шера баьнна пайда 2830 сом ба. ДикагІча рационализаторех лоархІаш ба заводе Картухов, Вараев, Исаев, Валов, иштта кхы дуккха бараш а. Комсомольций а кагирхой а низаца 620 эзар киловатт-сахьат электроэнергии 190 тонн условни доагори кходаьд.

ТІехьашка латтац завода кагирхой коммунистически къахьегам бахьан къовсам лоаттабеча а. Боламе дакъа лоац бархІ цехо, пхе комсомольско-кагирхой участко, йиъ комсомольско - кагирхой бригадаша. Шин цеха — роликовтулочнии инструментальнии цехаша хьогге а уж цІераш яьхай. ХІаьта хІанз заводе 440 къона болхло ва из сий дола цІи лелаеш, шоашца 230 комсомолец а волаш.

Цхьаккха саг вац заводе Павлов Федор керте латта формовщиккий комсомольско - кагирхой участокца йовзаш. Нагахьа санна заводе цхьа пайдане, наха сакъердам хургбола гІулакх дІадоладелча цхьанне санна массане а оал из гІулакх дІадоладаьр цу участка комсомольцаш ба аьле. Иштта хилар заводе сакъердамерча вІашагІкхетара клуб вІашагІйоллаш, шоаш шефал леладеча «Староюртовский» совхоза болхлошта, новкъостал де болхаш, воскресник деш, е дешархой болча хьоашалгІа болхаш. МассагІ да уж цу участка комсомольцаша деш мел дар. ЛаьрхІа а варгвац.

Заводе къахьегаш мел бола кагий нах а мехкарий а дешара тайп-тайпарча формашта юкъеэзаб. ДукхагІа бараш заочно институташка, техникумашка, сайрийнарча болхлой-кагирхой школашка дешаш ба. ШибІаь совгІа саг тайп-тайпара технически дешар Іомадеш ва. Масала, шоай говзал лакхъеча курсашка, хьалха латта опыт Іомаеш, шоллагІа кхоалагІа говзал караерзаеш, иштта кхы дІахо а.

Дика кхетаду завода комсомола комитето кагирхошта юкъе беш бола политико-кхетама болх мел лоархІаме ба. Кагирхой кхетам лакхбара, идейни дегІабара, коммунизма мутІахьа хилара, пайда луш ба из болх. Заводе вІашагІ а елла болх беш я «Тха ленински комсомол», «Глобус», «Прометей» яха комсомольско-кагирхой кружокаш. ЧІоагІа сакъердаме хул цар занятеш. Завода цІеча уголоке, комсомола комитете, завода клубе хул кружокий занятеш. «Тха ленински комсомол» аьнна цІи тиллача кружоке дакъа лоацаш ва 40 кхелета кІаьнк.

Юстара Іеш бац завода комсомольцаш партийни а комсомольски а политпросвещенена, 140 къона болхло ва юххьанцарча школе дешаш. Дикача пропагандисташа комсомольцашца В. Бахурдинова, В. Музыченко, Н. Одиноченко дика кхоачашду пропагандистий декхараш.

ТІахьожам лоаттабеча, рейдаш еча, «молнеш», листокаш арахецача — массанахьа бІарг кхоач «комсомольски прожектора». Духхьал прожекторо яьча массехк рейдо вІаштІехьдалийтад кхом а ца беш йоаю электроэнерги кхое, общежите йоагІаш йола порядок оттае, балха ханах бизза пайда эца, арахецача продукце дикал лакхъе, иштта дукха кхыдараш а.

Цхьаькха цхьа хІама да красномолотовций балхах ала дезаш. ЧІоагІа барт тайна, Іымерза, цхьа дезал санна бах, къахьег, салоІ завода кагирхоша, комсомольцаша. Цкъа завода массайолча цехашка, участкашка дІакхайкадир тиша аьшк гулде деза аьнна. БІаргаго йиш яр завода коа тишача аьшка гувнаш дотташ боахка кагирхой. 1119 тонн тиша аьшк гул а даь паччахьалкхен мартенашта лаьрхІа дІаделар къоначa заводчанаша.

Кагирхоша хьийгача къих боккха мах баьб. Укх деношка хоза кхаъ кхаьчар «Красный молот» яхача завода комсомольцашка — завода комитета цІи ЦК комсомола къахьегама гІулакхий летописа книжка тІа дІаязъяьй. Цул совгІа, завода итт комсомольца ВЛКСМ Центральни Комитета Сийлен грамоташ еннай. Царна юкъе ба № 7 йолча цеха начальник Торчинов Мурад, № 14 йолча цеха оатхалашта нийса кеп тохара участка технолог Фоменко Наташа, № 7 йолча цеха токарь Грудинин Юрий, иштта кхыбараш а.

Р. МУЦОЛЬГОВА.

МАШИННАЬКЪА ТІАРА ШИ СОСТАВ ЧУХОШАШ

Барнауле болх бе йолаеннай Алтае эггара йоккхагІа йола холодильник. Чулоаттае цкъа эцаш машиннаькъа тІара ши состав етта дола дулх, чкъаьрий, шура, даьтта, кхыйола продукташ дІачуэцалургйолаш я цун Іалаьмате дукха камераш.

Кердача холодильнико дІачуийцай продуктай хьалхара бІаьш тоннаш.

(ТАСС).

ЛЕНИНГРАД. Советски Союзе меттел, хІаьта иштта доазол арахьа а чІоагІа хоатташ да Самойлова цІерахча корага ухка цхьаралаш деча фабрика арахеца цхьаралаши, догам даь накидкаши, метта тІа тувса кисеши, догамаш тІадола кхыйола хІамаши. Укх шера бІаьш эзараш квадратни метр дукхагІа продукци арахецаргья цо, карадерзадергда 70 тайпарча суртий керда образецаш, шерлургья хьаеча хІамай ассортимент. ХІанз КПСС XXIII-ча съезда сийна къахьегама вахте эттаб текстильщикаш. Предприяте коллективо лаьрхІад хьалхарча квартала программа ханал хьалха кхоачашъеи заданел совнагІа эзараш квадратни метр йола продукци ялеи.

Сурта тІа: хІамаш йокъаеча машина бригадир Каплина Валентинеи (аьрдехьа) болхло Киселева Риммаи кийчача корага ухкача цхаралга хьежаш боахк.

П. Федотова сурт.

ТАСС фотохроника.

Редакционни почтацара

ЦУН ДОШ ЧIОАГIА ДА

Ачхой - Мартана районе димагIйола птичница лоархIаш я Нохч - ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета депутат, коммунистка Цугаева Люба. БархI шу хьалха «Лермонтовский» яхача совхоза коа тIара оалхазараш леладеча ферме балха ера из. Юххьанца дукха халонаш лайра цо. Коа тIарча оалхазараштa доагтIача тайпара гIулакх дара эша знанеш а яцар цун. Из говзал караерзаяра къонача болхлочоа дика новкъостал дир цу хана ферма заведующе коммуниста Шамсаев Мовлада. ХIанз дика балха опыт Iоаяьй Любас.

ДIадахача шера план 105 йолаш хIара котама тIехьара 125 фуъ гулдаьд цо, хIаьта котама кIоригаш ца йоаейташ лелаяра план 90 процент хиннача 96 процентага дIакхачийтай.

Дика мах баьб Даьхено цо даьхача толамех. СССР-а Лакхехьарча Совета Президиумо «За трудовую доблесть» яха майдалг еннай цунна.

Укх шера 15 март хьаатIакхачале пачхаьалкхенна фуаш дIадалара квартальни план кхоачашъе лаьрхIад Любас.

В. АЛЕКСЕЕВ.

ЮРТА СОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛЬ

Юрта Совета председатела кабинет. Николаевски станице баха нах каст-каста боагIа цу чу шоай депутатаца къамаьл де, хьехам эца, дагабовла.

Шоай юртарча наха хIанз диаздагIа херж шоай юрта Совета кулгалхо яьй Ткала Надежда Николаевнайх. ХIаьта цар шийх беннa тешам кIаккха боа ца беш хьайоагIа из.

Юрта Совета кулгалхочо шоай ханнахьа вIашагIа а етташ Совета сессеш, граждений сходаш, исполкома заседанеш ю. Цига къестаду вахара чIоагIа эшаш дола, лоархIамера дешаш. Надежда Николаевнас къаьстта дукхагIа уйла тIайохийт боахама-политически декхараш кхоачашдара дешашта, юрт тоаяра.

Дукха ха йоаццаш а тIехьа зIаммига юртилг мара яцар Николаевски станица. ХIаьта хIанз? Цига да тIох детта доккха, сапаргIата культура ЦIа. Цунна лалла — бархIшера школа. Аьттув болча моттиге хьалъэттай юртарча кердача больница здани. ХIаьта цIенош? — Мича бахаб эрз? Тlатеха аьшк, шифер а йолаш дола доккхий цIенош. Гуш да, нах бIаькхий бахаш хилар. Цудухьа е районе а, е республике а цхьанна саго тамаш яц пачхаьалкхенна дулх, шура, тха, фуаш Николаевски юрта Совет эггара хьалхагIа дIаденна яларх.

Къаьстта а чIоагIа лоархIам бу кхувш йоагIача тIехьенга дешийтара. Цигара колхозхойи болхлойи дерригa бераш дешара юкъеэзад. Надежда Николаевнас юкъарчел доацаш дакъа а доацаш хьал а я, кийчъяьй хIанз «Обильный», «Семиколодцы» яхача хуторашкарча хьайбаш леладерий бераш деша дагIаш йола юххьанцара ши школа. Цигга хьал а я, кийчъяьй медицински пункт. Юрта Совета председатела йоакхо яр бахьан долаш мел эшача хIамашца Iалашбаьб школашкара хьехархой.

Исполкома гонахьа чIоагIа хьинар дола актив вIашагIтехай юртсовета председатела Ткаляс. Цун активисташ ба В. Н. Мунич, Е. Г. Соловьева, В. П. Свидлов, кхыбараш санна бола лораш, хьехархой, механизатораш. Цар председателаца цхьана дукха хIама даьд станицерча наьха быт, культура тоаяра, унахцIено лораяра, дешара гIулакх тоадара. Активо хIанз колхоза дика новкъостал ду юртбоахама техника тоаяра, дIаде фу кийчдара, хий дехка система нийсъяра, доахан ца дойташ Iангара доахилга вIаштIехьдаккхара.

Надежда Николаевна каст-каста хул фермашка, кошарашка, мастерскешка, кхашкарча станашка. Цо колхозхощца бесдаш яь ца Iеш, нийсденна кхоачамбоацараш дIадахара новкъостал а ду. Дукха ха йоаццаш дар шурий-товарни фермера доаркаш ферме ший ханнахьа силоси бардеи тIакхахьац, цудухьа доахана шура эшаьй яхаш леткъаш. Сихха къоастадир из дош. Юртсовета председатела, колхоза правленеца цхьана, комплексни бригада бригадир Ф. Г. Пизик декхарийла вир доакъараш доацаш доахан ца дитара. ДукхагIа яха йолаелар шура. Из бахьан долаш шура йохкара план хIанз тIехххоачашъеш латт.

Шоай гIулакх тешаме леладу Iаьсашка хьожаш болча Пронина Аннаси Винникова Екатеринаси. Дерста, онда дар Iаьсий. Цхьабакъда, ферме нийсвелар хьайбашка хьажа везача метте, къаракъ а мелаш, балха тIера а вуълаш лелаш вола скотник Довлад Мурзоев. Iаьсий тишдала, дезал эшаде доладелар. Тlаккха юртсовета председатела Ткаляс шийга хьачуеннача жалобага хьажа а хьежа, колхоза правленеца цхьана цунах де дезар дир. ХIаьта цу хана денз фермера гIулакхаш тоадела а доладелар.

Сурта тIа: юртсовета председатель Н. Н. Ткаля активистаца-механизаторца В. П. Свидловца беседа еш я.

М. МАКЕЕВА
сурти тексти.

ЛЕРТТIА КИЙЧЛУ

Сунженски района «Победа» яхача колхоза нов. Стрелецкая керте латта баьца дaараш леладу бригада сихъенна бIаьстанга кийчлуш я. Парникашка 800 тонн органически удобренеш ехка баьнаб уж, 22 парник кийчъяьй. Баьца дaараш леладераша Демьянова Пелагеяс, Разина Екатеринас дIайийна хьалха кхоача кабуц хьалтIаяьннай.

20 гектар лаьттан тIа хий диллa баьннаб баьца даараш леладераш Помотов Ивани Лопатин Якови. Укх шера хIара гектара тIара 160 центнер баьца даараш кхеде аьнна декхараш тIаийцад колхозхоша.

Г. ИВАНОВ.

БОАХАМЕРА КЕРДАДАР

Шелковской районе дикагIчарех цаI лоархIаш я Кирова цIерах йола колхоз. Шурий-товарни фермана кулгалдеш ва коммунист Рогов Андрей Сергеевич. Ши шу а дац цу ферме из балха вена, цхьабакъда, цу юкъа цун кхийнад из ферма хьалхарча мугIарашка аккха. Пачхаьалкхенга шура йохкара план 117 процент, дулх дохкара план — 110 процент, фуаш дохкара план 86 процент кхоачашъяьй колхозо. ДикагIбола скотникаш, доаркаш харжара а, уж кхетамца хьалкхебара а доккха гIулакх ду ферма кулгалхочо.

ХIанз цу боахама юкъе доаладаьд керда гIулакх. Укх шера январь бетта денз хозрасчет юкъейоалаяьй укхаза. Ферме вIашагIъеллай доаркай йиъ звено. ХIара звенона кулгалде оттаьй толашагIа йола доярка.

Иштта болх вIаштIехьбаккхарах дика беркат доал. ХIанз шоашта хьалхашка керда декхар оттадаьд ферма болхлоша. Укх шера яхье хьалхара моттиг лелаю № 1 йолча звенос, хIаьта шоллагIа моттиг № 3 йолча звенос.

А. ДУШИЕВ.

ВАЙ ДОТТАГIИЙ БОЛЧА ХЬОАШАЛГIА

Советски района Гехински юртарча клуба художествении самодеятельность шоай районе меттелгаьнна пул арахьа а йовзаш я.

Каст-каста хул самодеятельни артисташ вежарашха йолча республикашка хьоашалгIа бахе. Иштта, дукха ха йоаццаш Дагестане а баха Кизлярски районе бахача наха концерташ уттадеш хилар уж. Хьалхара концерт Жданова цIерахча совхоза йиълагIча отделене оттадир.

Тайп-тайпареи сакъердамеи яр концерта программа. Къаьстта хоза хийтар массанена Ленинах дола илли, Хабировеи Нуцулхановаси даь вайпаьха халхар, Азимоваси Дубаевеи даьха иллеш.

Концерт йистедаьлча гулбенначар цIерах къамаьл дир отделене управляюще М. Ахмадова. Баркал а аьнна артисташ цIаькха а юха бахкар дийхар цо. ХIаьта Нохч-ГIалгIай республика къахьегамхошта концерт оттаде шоаш боагIаргхилар а белгалдаьккхар.

Юххера Ясная поляна яхача юрта концерт а оттадаь цIабаьхкар вай самодеятельни артисташ.

Л. МЕЖИДОВ.

СВЕРДЛОВСК. 100 эзар киловатт нив бола йовхалафикационни Iанара турбина конструкци оттаярахи, серийни производство караерзаярахи, халкъа боахама юкъейоалаярахи, Ленински преми яла оттаьй Уральски турбомоторни завода болхлой группа. Турбинаш болх беш я Москверча, Уралерча йовхала электростанцешка. Электроэнергел совнагIа, цхьан агрегато йовхалца Iалашъергья бIаь эзар саг ваха город.

Сурта тIа: низ болча Iанара турбинай слесараш-сборщикаш В. М. Зорини (аьрдехьа) А. Д. Черепанови 100 эзар киловатт низ болча Iанара турбинай йоккхий узлаш вIашагIйохкаш боахк.

А. ГРАХОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРДА ТОЛАМАШ ДОАХАРГДА

«Грознефтехимзаводы» объединене коллективо ворхI шера план кхоачашйир 1965-ча шера 30-ча ноябре. Планал совгIа арахийца продукци итташ миллионаш сомаш мах болаш я. Арахецача продукцега дIабода мах лохбарах ворхI шера пачхаьалкхенна кходаь ахча 23,4 миллион сом да. Механизацеи автоматизацеи мероприятеш балха юкъе кхахьарах, установкашта реконструкции модернизации ярах, чурча кхоачамех бизза пайда эцарах къахьегама овсарле 44,1 процент лакхъелар, цун чотах планал совгIа пачхаьалкхенна баь пайда 18,4 миллион сом да.

Семилетка шерашка объединене предприятешка дукха балхаш даьд керда гIишлош хьалъеча, керда мощностaш болх бе йолайолийташ. Цу гIулакхо торо хилийтар промышленни продукци планах лаьрхIачул дукхагIа арахеца. Мехкдаьтта чакхдакхар лакхделар 61,5 процент, сийрда мехкдаьтта продукци 58 процент алсамъяьлар, кокс — 53,2 процент, парафин кхозза дукхагIа даьккхар, фенол — 1,5-зза, 85,7 процент лакхделар арахеца ацетон.

ДIадахача шера план кхоачашйир 28-ча декабре. Планал совгIа арахийцар массехк миллион сома маьха продукци. Къаьстта дика къахьийгад мехкдаьтта чакхдоахараша. Къахьегама овсарле планах лаьрхIачул совгIа 0,2 процент лакхйир, хIаьта арахецача продукцега дIабода мах лохбарах пачхаьалкхенна кходаь ахча миллион сомал совгIа да.

Къаьстта дика къахьегарца белгалъяьлар Грозненски крекинг-завода коллектив. Объединене эггара хьалха кхоачашйир цо ворхI шера план. Дика къахьегама толамаш дахарца белгалъяккха еза № 13-14 йолча установка коллектив. ДIадахача шера план 110,9 процент кхоачашйир, балха юкъе йихьар 11214 сом пачхаьалкхенна пайда беш йола организационно - технически мероприятеш. Иштта дика къахьийгар Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача № 1 йолча установка коллективо а. Шера план кхоачашйир цо 19-ча декабре. Арахецача продукцега дIабода мах лохбарах пачхаьалкхенна кходир 50 эзар сом.

Техникеи технологии эргайоаккхача хьинаре къахьийгар производства новатораша, технологаша. Боккхача маьхерча рационализаторски предложенеша торо хилийтар реагенташ, доагор, Iы, электроэнерги, кхьйола материально - технически ресурсаш кIезигагIа йоргйолаш гIулакх де. Рационализатораша социалистически декхараш тIаийцадар семилетка шерашка пачхаьалкхенна 7,6 миллион сома маьха пайда бе, хIаьта цу юкъа цар баь пайда 9 миллион сом да.

Производства аффективность лакхъяра доккха новкъостал дир керда техника балха юкъе кхахьаро. ДIадахача шера Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода № 43-3 йолча каталитически крекинга установкана реконструкци йир, иштта реконструкци йир № 3-4 йолча установкана, кхычарна.

Доккхийи бехктокхамеи декхараш хьалхашка латт предприятей коллективашта укх кердача шера а. Укх шера арахецача продукце боарам дIадахача шераца нийсбича 9,1 процент лакхлургба. Объединене предприятеша шерра социалистически яхь йоаржаяьй КПСС XXIII-ча съезда сийленца накъа яхаран шера план ханал хьалха кхоачашъяраи.

Тlаийца социалистически декхараш толамца кхоачашдара бокха къовсам лоаттабе беза материалашта кхомбара, чIоагIъе еза заводий чухьара боахама порядок, лакхъе еза предприятей рентабельность, къахьегама овсарле. Уж декхараш хIанз толамца кхоачашдеш да. «Грознефтехимзаводы» объединене коллективо январь бетта план 103,5 процент кхоачашъяьй. Планал совгIа арахийцай эзараш тоннаш мехкдаьтта продукци. Къаьстта дика къахьегарца белгалъяьннай бетта план 117,6 процент кхоачашъяь Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода коллектив. Нефтемаслозавода коллективо январь бетта план 109,5 процент кхоачашъяьй. Иштта кхы дукха я балха хьалха латта предприятеш.

Укх шера керда техника кийчъеш дукха балхаш де деза. Болх бе йолаялийта еза Г-49-1 яха установка, Г-18 яхача установке болх бе йолалургья контактни коксоване процесс, иштта болх бе йолалургья каталитически крекинга пылевидни катализатор, дизельни доагора депарафинизаци еш йола карбамидни процесс, кхьйола лоархIаме объекташ.

Укх шера план толамца кхоачашъяра хьалъяьккха болх бе йолаялийта еза каталитически риформинга установка, катализатораши сорбенташи хьаю № 43-3 йола установка, реконструкци е еза фенол доаккхача цехашта, проектах лаьрхIа мощностaш караерзае еза Грозненски нефтемаслозаводерча атмосферно - вакуумни установке.

Цунца цхьана мехкдаьтта чакхдоахараша, химикаша кхоачашданза дагрдоацаш да оборудованех бизза пайда эцар, йолча производственни мощносташта йоаггIаш йола нагрузка ялар, московски ленинградски предприятей боламах металл, материалаш кхоара шерра йоаржае еза социалистически яхь. Мехкдаьтта чакхдоахараша, мехкдаьтта химикаша берригa шоай ниа тIабахийта къахьег уж ерригa резерваш балха юкъе а кхухьаш, лакха къахьегама толамаш дахара.

С. КАМЫШЕВ,
«Грознефтехимзаводы» яхача объединена начальника заместитель.

ИТОГАШИ ПЕРСПЕКТИВАШИ

СССР юрта боахам КПСС ЦК мартовски Пленум хинначул тIехьагIа

Советски Союзе доккха хIама хургдола ха гаргакхаьчай: март бетта Москве гуллургья Советски Союза Коммунистически парте XXIII съезд. КПСС XXII съезд хилча гIоне дIадаха диъ шу шоай башхало йолаш да: царех тIеххьара, 1965 шу белгалдаьннад мехка халкъа боахаме йоккхий реформаш хиларца. ХIаьта, гIалат а доацаш, ала йиш я, доллача хIамал а дукхагIа хар ловш дар шера даьча гIулакхех хьахиннараш: яь реформаш нийса хилар хар. Нагахьа санна промышленноста хьакъехьа уз дувца хьалхе дале а, юрта боахаме хьахиннараш гуччахьа долаш да.

Вайна дага ма доагIий дIадахача шера бIаьстанарчеи ахканарчеи климатически хьало колхозни юрта къахьегамхой мел чIоагIа саготтдора. Диканна дацар мехка цхьан зонашка шелалаши хадданза делха догIаши, вокх зонашка йокъали хий чIоагIа ца тоъари хилар. Наьха мо дика юрта боахам бовзаш болча дукхача специалисташа лийрхIараш вIалла а сатедеш дацар.

Шу дIа ма дахадий. ХIаьта? Бакъ хиларий цар лийрхIараш? Ай мичара. Ше-шийца кхетадеш ма дий, Союза цхьайолча ялаташ дувча лоархIамерча районашка ялаташ во хьувкъаро дерригa чуэца ялат кIезигагIа хилийтанза даргдоацаш хилар, хIаьта из планах лаьрхIачул кIезигагIа хила а хилар. ХIаьта а мехка юрта боахама валови продукци кхыметтел 1964 шерарчул а кIезигагIа хиланзар.

Бакъда, цу гIуланха дикка накъа яьлар мехка масштабаш. Районашта цхьатарра влияни е йиш йоацаш, селла дIа-са яьржа йоккха а Iалама-климатически, лаьттай дикала-вола, кхыдола хьалаш дукха а эрг-эрга хиларца белгала а я СССР.

ДIадахача шера СибарегIеи Казахстанеи ялаташ во хьийкъар, хIаьта Украина, Кубана, юкъамоттигерча Iаьржача лаьттайи Iаьржа доацача лаьттайи зончй дукхача районаша башха-дика хьувкъам а кхебир, миллионаш йолча гектарех хIаране тIара 25—30 а кхы дукхагIа а центнераш ялат чу а ийцар. Цу моттигашка хIара гектара тIара чуийцад Союзе гIолла юккъера лаьрхIача чуийцачул кхозза дукхагIеи СибарегIарчул е Казахстанерчул массехказза дукхагIеи ялат. Мадарра аьлча, украински кубански гектараш — хIаране массехк СибарегIарчо е Казахстанерчо «даьр даьд».

Цхьабакъда, масштабность — климата атакаш юхатоха колхозни юрта наха новкъостал даь керттера низ хилар гаьна да. ДIадаха шу доккхийча дикача хувцамий шу дар. ХIаьта цу хувцамашка садолийта низ КПСС ЦК мартовски Пленумо тIаийца юрта боахам дIахо дегIабоалабара хьакъехьа дола экономически гIулакхаш а хилар. Уж хувцамаш доладелар бIаьстий, культураш дIаера структурана лоархIамера хувцамаш юкъе дахьаргара. Цу хана колхозашеи совхозашеи шоаш, моттигашкарча хьалашка а дукхача шерашкарча опытага а хьежжа, пачхаьалкхен планашка - заказашка а шоашта эшарашка а хьежжа мел а малагIа а культураш дIаера планаш уттайир.

Кхыча цхьайолча моттигашка дикка боккхача лоархIаме хилар культураш дIаера структуре хинна хувцамаш. Иштта, Ростовски областе кени мукхи 1964 шера бийначул шозза гаргга дукхагIа дIабийр, борц — диазза дукхагIа, бIаьстий дув кIа — кхыметтел шовзткъе иттазза а дукхагIа. БIарччача мехка гIолла баьцаш дIаер нийс процент, дуга дIадер итт процент, гречиха дIаер ткъаь итт процент дегIадера. Дахача шера шерделар ялатий-доакъарий культураш — кен, мукх дIабувлга.

Ший беркат даьлар юртбоахама продукташ кийчъяра планироване кердача порядках. Цун ларде да пачхаьалкхен цкъа оттаяь план-заказаш. Уж дукхагIа хулача оагIора хувца фуннагIа хуле а цхьанне а бокъо яц. Колхозаши совхозаши духхьашха соахка Iийнай пачхаьалкхенна хьалхашкара шоай декхараш кхоачащдара шоай доакъарий фондашта тIа ца кховдаш. Цу тIа а боахамашкара доакъарий ресурсаш дукхагIа хилийтара стимулировани йора дахача шера бIаьсти денз долаш хиннача кердача, лакхдаьча ялаташ ийдара маьхаша а царна тIадеттараша а.

Нагахьа санна цхьайолча районашка ялаташ во хьувкьарах бIаьрчча хьайицача берригача мехка гIолла ялат доаккхилга кIезиг дукха лохденнадале а, доакъарий база чIоагIъяларо, цу даькъе ялатий-доакъарий ресурсаш алсамъяларо гIо даьд хьайбай продукци хоялла дегIаяра. 18 процент алсамъяьннай доахангара йоаккха шура, дегIаденад дулх даккхар. Лакхъеннай колхозашеи совхозашеи дохкача хьайбай дозала кондицеш а ондал а, дикка тIеххкхоачащдаьд хьайбай продукце дерригача тайпашта дола пачхаьалкхен план-заказаш. Из дерригa хиннад колхозашкарчеи совхозашкарчеи хьайбаш дебарца цхьана. ДукхагIа хиннад колхозхой, болхлой, гIулакхерча наьха шоай боахамашка леладу хьайбаш а.

Климатически хьалаш аьттув боацаш хиннадоллашехь а толам боалаш хилар 1965 шу технически культураш яхара хьакъехьа а. Юккъера лаьрхIача 1959—1964 шерашка даьхарел лакхагIа дола боамбе, шекара свекла, гидуаргий хьувкъамаш даьхад, алсамдаькхад коартолаши баьца даараши доахилга а. Уж юртбоахама культураш, хьажкIаш а санна, дукха къахьегам дIалоацаши кхы а цIенагIа, дикагIа Iунал делга эшаши я. ХIаьта продуктивни хьайбаши леладарои технически культурашеи, ховш махиллара, мехка юрта боахама валовой продунцех гаьнна доккхагIа дола дакъа дIа а лоац. Укх денношка кепа техача СССР халкъа боахам дегIабоалабара пачхаьалкхен план кхоачашъяра итогех болча ЦСУ хоамах ховш махиллара, 1965 шерара из продукци 1964 шерарча продукцел тIехъяьннай.

ДIадахача шерарча аьттув боацача климатически хьалашка хьайбай продукташи технически культураши дукхагIа йоахилга мишта тарденнадол-хьогI?

Хьайбай продуктивноста эггара лоархIамегIа да доакъараш. Цхьабакъда, гIулакха ка ялар духхьала цар кхоачашдеш хинна Iац. Из ка ялар Iалащдераш, мадарра аьлча, доакъараш кхедеш бола нах ба. ХIаьта хьайбаш леладерий, боамби кхеберий, свекла кхеерий дахача шера дукхагIча безамца дикагIа, овсарегIа болх бе дог уттийтар фу дола? Царга низ болийтар, шоай гIулакхаца бола цар безам лакхбаьр, уж къахьега тIаккхебеш хиннар фу дола?

Уж я дахача шера март бетта чакхъяьхача реформащца цхьана йолаенна моральни а материальни а стимулаш.

Наггахьа мара нийслуш дац доккхий хувцамаш цхьаккхе а юкъера ца къасташ берригнешта а дезалуш хилар. Юрта боахамера мартовски реформаш я а яр из иразера башхало йолаш. Уж вахаро ше хьалхаяьха яр, хIаьта юртара берригаш: мугIарера къахьегамхой, специалисташ, партийни болхлой чIоагIа царга сатувсаш а бар.

БIаьсти йоаллашехь а юртарбараш тийшар колхозашта командованин лоадам боаца доали деш хилара парте хьийна тIом машар бергбоацаш хиларах, колхозхой шоай творчески инициатива мамогга дегIайоалаяра цо лувца никъ талхаргбоацаш хиларах. Деш долчоа шоай лоIаме хинна дIаэтта нах цунца цхьана юкъарча гIулакха шоаш бехктокхаме хилара уйла чуесса а хилар. Цунах къахьегамца цар долча гIулакха пайда баланза биса йиш яцар. хIаьта мадарра аьлча, цунах бала а баьлар боккха пайда.

Тела доладелар дулха оттадаь керда маьхаш, юкъе йихьар шурий хьоапалга хьежжа расчеташ яра керда нормативаш, хIаьта йохкача продукцех нийду дукхагIа дола ахча керттерча даькъе колхозашта тIауха ха йола гуйра тIакхачалехьа дукхха а хьалхагIа кассашка чуухa ахча гаьнна алсам а даьлар. Цу тIа а нонагIа цхьан боаррамагIа чуаха а даьлар чз. Цо дукхха а дукхагIа йолча колхозашка торо хилийтар къабенна учетеи къахьегамах мах телареи бустам — къахьегама деноех мах телилга дIа а даьккха, хIара бет-бетта тешам боллаш ахчанца мах теларга йовла. хIаьта из хьалда долча болхлочун алапел дукха эргагIа а дац. Хьалха, ше аванс эцаш, колхозхочоа хацар шу чакхдоаллаш шийна фу хургда. Дийкъе дIанийсдора дерригa дIаухийташдар дIаахийтачул тIехьагIа юхедисар, хIаьта каст-каста геттара кIезига а хулар юхедисар. ХIанз колхозхочо бутт массаза бала хаданза ше даьккхачох 70—80 процент дIайиду. Продукци нийра маьхаш лакхдари ахчан дохода дегIаяхкари бахьан долаш цу 70—80 процентах массанахьа а хIана дац аьнна дукхагIа хиннад юккъера лаьрхIа бетта нийду баьча балхах доагIа ахча.

Гуйре хьа а этта, чуйнна ялат кийчделга доладелча колхозни юрта наьха чIоагIа тешам а белар, юрта боахаме чакхъяьха реформаш цхьа ха яллалца аьнна лаьрхIа йоацилгах, уж цIенхашттара а дукхача хана хургйолаш а хиларах. Ялатийна дола пачхаьалкхен план-заказаш цхьаннахьа а хувцаш хиланзар, уж дукхагIа хулийтача оагIора цхьаннахьа а тоаданзар, лакхехьа дийццача тайпара, цхьайолча районашка ялатий хьувнкъамаш во хиннеи вокх районашка лакха хьувнкъамаш даьхаи доллашехь а. Бакъдар аьлча, сов ялаташ долча боахамашкара планал совгIа кIа, рожь, крупай культураш лакхдаьча маьхел а совгIа маьхаш а телаш ий-м йир, хIаьта пачхаьалкхено иштта ийцача ялатах бIаь миллионаш сомаш а делар.

Юххера а, керда 1966 шу хьакхаьчача колхозни юрто дIадахача 1965 шера юххера а итогаш йир. Тlаккха наха бIаргадайр дерригa а хьахиннар, царна шоашта хо а луш хайр. Коммунистически парте юрта экономика чIоагIъяра духьа, колхозаши совхозаши дIахо дIахьалха яхийтар духьа, цар къахьегамхой хьал-торо айяр духьа даьча гIулакхех мел беркат даьннад.

Лоацца аьлча, цу тайпара да юрта хиннача хувцамех юххьанца хьахиннараш. ДIаяха ха еррига цхьа иттех бутт мара бац. ХIаьта цу селла лоацача юкъагIа, климатически халонаш хиннайоллашехь а, вайна гучча бесса, доккхий хувцамаш хиннад колхозни юрта экономикана юкъе.

Дмитрий РУДЬ.
(АПН).

Бизза пайда эца торонех

ДIадаха 1965-гIа шу беркате хиннад Сунженски района юртбоахама болхлошта. Цар тIеххкхоачашъяьй хьайбай продукташ, ялаташ, иштта кхьйола культураш кхеяра, пачхаьалкхенга йохкара планаш. Дале а кхоачамбоацараш а хиннад соахка.

Белгалдаккха деза дIадахача шера моттигерча удобренеех района колхозаша геттара кIезига пайда ийца хилар. 196 эзар тонн ширдаьнна кхо дилла торе яр боахамий кхашка. Цхьабакъда, кхашка диллар 60 эзар тонн кхо мара дацар. Дилла йиш йолаш хинначул кхозза кIезигагIа да из. Доккха зе даьннад цох.

Соахкара гIалаташ укх шера а дувлийт. Района цхьанна а боахаме цу гIулакха терко яц. Фермаш бIех а еш, дага мел дехача Iодехк кхо XIX-ча партсъезда, Кирова, ЦIеча Эскара цIерахча колхозашка. ВIалла пайда эцац ширдаьннача кхох Орджоникидзе цIерахча, «Восход», «ЦIе Октябрь» яхача колхозашка.

Цул совгIа, боахамий кулгалхошта шаьра хов оахама кIала гIоргдолаш дилла ширдаьнна кхо кхозза-диазза дукхагIа пайда луши гураха е Iана юкъе кхашка дIа а вихьа элашка дIаоттадаьча кхох дукха азоти (иштта кхьйола микфоэлементаши дIакъасташ хилар. Иштта дIайоал уж фермашка дIа-са а кхийса лоаттадеча кхох а. Цудухьа фунагIдаь а кхох дукхагIа пайда эаргбола оамал бе беза боахамашка.

Геттара кIезига пайда ийцаб соахка Сунженски района боахамаша хиш дехкача лаьттаех а. Иштта ледарло ю боахамаша цу гIулакха укх шера а. Кхашка хий диллара даь лоадама хIама дац боахамашка.

Дукха ахча а денна нийца хий детта «ДДА-100», «ДДН-45» яха 60 установка я боахамий доалахьа, бакъда, болх беш-м 18—20 установка мара хиннаяц царех. Ца нийцача заргдолаш дац механизированни звеной боаггIача бесса лоархIам беш ца хилар а. Кхыметтел хIанз а дика кхетадац боахамашка моллагIа а культура механизированни йолча звеноша хьалкхеяр мел пайдане да. Дукхха а дарегIа хул цар кхебаь хьувкъам. Дале а соахка хьажкIаши шекара свеклаи кхеяра боахамашка вIашагIтехача механизированни йолча 15 звенох ялх ехар. 4 звено ехар XIX партсъезда цIерахча колхозе, цхьайтта звено ехар Кировеи ЦIеча Эскареи цIерахча колхозашка. Цудухьа во хилар цу боахамашка хьажкIаш.

Цудухьа кхы вIалла ха дIа ца йохийташ вIашагIйохка еза хьажкIаш, шекара свекла, гидуарган коартолаш лелаергйола механизированни звенош. Иштта ха дIа ца йохийташ тIачIоагIде деза царна кхаш, дIаяла еза техника, шо-шоай кхашка моттигереи минеральнии удобренеш дIакхахьа а хиш дехка а йолаяла еза уж хIанззе а.

БIаьсти йоаллашехьа цхьатарра дерригa балхаш дика дIадоладе а хIанз кхашка удобренеш дIатовса а йиш хургъяц юртбоахама техникеи тIехьатосса инвентари ханнахьа тоа ца яьча боахамашка. Геттара мела ю техникана ремонт XX партсъезда Кирова цIерахча, «Ильича Васкеташ», «Восход», «ЦIе Октябрь» яхача колхозашка. Кхыметтел йиълагIча квартале ремонт яра план хIанз а 72—85 процент мара кхоачашъяьац цу боахамашка.

Кхы а вогIа латт бIаьсти яьлча дIаде деза фу кийчделга Кирова, Ленина, XX партсъезда цIерахчеи «Коммунизмага бода никъ», «Восход», «ЦIе Октябрь» яхачеи колхозашка. Долаш долча фух ах а дIакхоачадаьдац дIадувча боарамга. ЙоаггIача тайпара йоакхо е еза бIаьстанна кийчо яра.

П. КУНИЕВ.

ДИКАЧА НАХАХ

ДЕГА ЙІОВХАЛ

— НАНА ИШТТА хилац, нана ала йиш яц цу тайпарча сагах, — эгІазлоца дувц цхьан хІама чІоагІа хала хийттача Мария Павловнас.— Наьна бокъонех из яккхарал хьалхагІа хІама дергдац аз, хІана аьлча къа ма дий цо кхеде дезача берий...

Сона ховра цун ший бераш доацилга, бакъда, из дагахоха ха хиннаяц Мария Павловнай, хІана аьлча ший бераш санна цунна безаш, из хьожаш, цо гІайгІа ейтташ къонгаши мехкарийи ба цун. Цудухьа кхетаде йиш я из гІулакх цо эгІазлоца дувцар.

...Мария Павловна Ушакова Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутат я. Болх беш я швейно-трикотажни объединене йиълагІча цехе маІача наьха хачеш тегача бригаде. Массане санна къахьег цо. Республикане Ленина орден еппача хана «Знак Почета» яха орден елар Ушаковайна а.

Иштта да из лоацца дийцача, иштта дувцар Мария Павловнас ше а, бакъда, дувца дукха долаш ба цо хьабена никъ.

...Да-нана доацаш йиса йиІиг хьалхийра Грознерча № 3 йолча берий цІагІа. Оалаш да, кхычахьа мелла дика яле а, ший цІагІа санна-м хургдац цхьаннахьа а. ХІаьта Ушаковайна кхыча тайпара хеталу из.

— Тхол ираз долашагІа дезал лаха хала дар. Из цунна карагІ миштa деалар а хац сона-м, бакъда, тхох хІаранега ала безаме дош корадоагІар детдома директора Патрикеева Татьяна Игнатьевнайна. ХІанз а тІехьа цунцара гІулакх хаьдадац са.

Кастта бІаргаго йиш я Мария ший хьамсара хьехархо-нана йолча детдоме е цун цІагІа. «Сайгара цунна деза гІулакх вІалла эпийтаргдац аз, — йоах Ушаковас.— ХІанз йоккха хиннаяле а, хІаьта а хьалха санна дукха хул цунца дагаяла дезаш дешаш».

ТІОМ БОЛАБЕЛЧА заводе балха яхар Мария ший ханара дуккха мехкарий а санна. Шин сменах болх баьчул тІехьагІа човнаш хиина тІем тІара хьаккхувла салтий вагонаш тІара Іобаха ухар. Хала дар, бакъда, халонех бІукъожабеш яцар из. «Ӏхы а халагІа да тІем тІа летача вай вежараштa», — оалар. ТІем тІа бахийта медсестраш кийчбеча курсашка яхар тІаккха Ушакова, цигара йоаллашехьа шин шера тІем тІа хилар.

Дукха лайра, дукха дайра вІалла дицлургдоаца уьзара сурташ, бакъда, Марияй вахарцара, нахацара безам боабанзар цар.

1956-ча шера ера Мария Павловна хІамаш тегача фабрике. Наха сиха зув сагах доалла дикадар а водар а. Иштта балха ена дукха ха ялалехьа ейзар коллектива дог цІена, эшшача новкъостала кийча йола Мария Павловна. Цар из хорж районни Совета депутаталла, хІаьта цхьа ха яьлча республика Лакхехьарча Совета депутат а ю цунах.

Лакхе дийца наьна гІулакх а да Мария Павловнас ше депутат хиларга хьежжа къестадеча гІулакхех цаІ. Цунна гучадаьлар гражданка И. ший бер вІалла теркал а ца деш, цунга хьажа а ца хьожаш дукхагІа йолча хана цхьаццанахьа сакъердаш лелилга. Дикка техкар цо из гІулакх, дукха дийцар И-ца. Деррига ше техкачул тІехьагІа цунна гучадаьлар бер кхеде из уйла йоацаш хилар, цудухьа из наьна бокъонех яккхар деха соцадир цо.

ХІаьта вІалла дицлургдий нов. Ибрагимовна Марияс шийна даь новкъостал? Хала дар цун дезалгара хьал: ше цамогаш ва, диъ бер, чуІеш дола цІеноп чІоагІа готта дар. Шийна новкъостал дар дийхар цо шоай депутатагара. ТІехьагІа цІенача цІеношка баха ховшар дездеш эггара везагІа вола хьаша хинна а ца Іеш—дезалхо хилар Мария Павловнах.

ХІаьта массагІа воагІа из йолча духхьал хоза дош эшаш, шоашта ца хов хІама хатта. Депутаталла хержача къонача, хьинар долча наха цкъаза тоъаш хилац вахара опыт, цигача царна оарцагІъяла массаза кийча хул цар йоккхагІа йола доттагІа Мария Павловна. Слюдяной фабрикера къонача кхалсага Льянова Хьавайна дика хов шийна эшаш дола новкъостал укхаза дергдолга, ца ховчох хьаькъалца кхетаергйолга. Цудухьа каст-каста бІаргаго йиш я уж шиъ цхьана. Хьамсара доттагІа я Мария Павловна республика Лакхехьарча Совета депутат йолча Цурова Дибай а.

— Сона хетаргахьа, нахаца кхетама болх бечар балха юкъе керттердар да — харцахьча новкъа ваьнна хинна саг нийсача новкъа шоаш ваьккхача цуццара бувзам вІалла ца хадийтар, хІана аьлча ше цхьаь висача хала хул цу сага; цун мелла безам бале а, воча оамалашта духьал латта. Из аз кхетадаьд милицерча берий цІенна тІахьожам лоаттабеча комиссе болх бе йолаелча, — йоах Мария Павловнас. — Каст-каста фуд-малад хьажа йода со цу цІагІа сайна байза «доттагІий» болча. Са дега чІоагІа хьамсара хет иштта нийсача новкъа а баьнна школашка дешаш е болх беш бола кагийнах.

Нанас ший бер дувцаш санна вІалла кІорда ца деш, кІаьд ца луш бувц массадолча хІаман бала болаш йолча Мария Павловнас.

Ленина цІерахча улица тІа наха чуІе цІеноп даьд, хІаьта бераштa ловза моттиг къоастаяьяц, цІенна юххе дукха машинаш лелашехьа. ХІанзле шоза машино бер лозадаь моттиг нийсъеннай, оалаш хезар Мария Павловнайна. Цу гІулакха оарцагІъяьлар депутат. Наьха хІанз сатийнад: царна дика хов ше дІадоладаь гІулакх лерттІа а сиха а цо чакхдоаккхаргдолга.

СОАХКА август бетта Мария Павловна болх беш йолча цехе юкъейоалайир керда несъемни процесс. Из керда гІулакх дІадоладаьча хана цхьацца новкъарленаш нийслора. ХалагІа йола операцеш еш бир цу хана болх Ушаковас.

Цецваллал сиха лел Марияй кулгаш цо болх беча хана. Кхыметтел цхьа секунд ха а зехьа йовц, ши-шегІа кІада деталаш маьха дІакІала дувшаш санна хет. ХІаьта цун балхаца сакхат хулаш хинна ха дага а ягІац ший болх цІенхаштта лелабеча браковщицайна Бобятницкая Антонинайна.

Иштта болх беш йола Мария Павловна зувш: «МалагІа ба хьогІ укхан керттера болх — фабрикера бар е депутата болх», — аьнна хеталу. Бакъда, из йовзараштa хов цунна деррига лоархІаме долга: дукха лайнача, хьинар долча кхалсага цхьаккха гІулакх дац керттера доацаш, цун дог ца лазаш.

М. ЗЯЗИНОВА.

ЯРОСЛАВСКИ ОБЛАСТЬ. № 2 йолча рыбински школа-интерната хьехархошa шоай урокашка карташта, доскашта, экрана меттел шерра пайда эц кинох, магнитофонех, эпидиоскопех, проигрывателех, автоматех. Школе вІашагІъелла кийчъяьй техника кабинет. Дешара гІулакха хьехархошта доккха новкъостал ду цо.

Сурта тІа: проекционни аппаратах пайда а эцаш геометре урок дІахьош я хьехархо Л. М. Греблова.

И. ДЫНИНА сурт.

ТАСС фотохроника.

ЦІЕНАЧА УЙЛАНЦА

Саг кхевар Іалаьмате чоалханеи халеи болх ба. Из лоархІамера гІулакх кхоачаще тІадилла мегаргда балха тІа коммунистически морала принципаш кхоачашъечунна, коммунистически хьисапе къахьегачунна, нах безачунна.

Дика оамалаш йола саг кхевара чІоагІа йоакхо ю производственни дешар хьехача мастера Тисейко Иван Никитовича. ЧІоагІеи дикеи знанеш ялар ал совгІа берий дегашта дІоагІа лаха а хов, оал цох.

Берашта везавалийта атта дац. Цун группе а хул «хала» бераш.

Дог тешадар, ший новкъостаца санна гІулакх лоаттадар, «Сага — саг—доттагІа, новкъост, воша» яха принцип лелаяр мастера кхетама балха керттердар да. Нагахьа санна сага дог цІена хуле нах а цунца иштта хул.

— Цкъа са группе вера заьлза кІаьнк, — яхаш дувц Иван Никитовича. — Озавенна лелар Виктор. Цхьанна а хІамах, гІулакхах ка ялацар цун. Дег тІара къамаьл дича хайра сона Виктора цІагІара гІулакхаш вІаштІехьдоацилга. Каст-каста нана цамогаш а хулаш, цІагІа де мел дезар Виктора дора, хІаьта цул совгІа хьажа везаш зІамагІа шиъ бер а дар. Да дезал дІа а кхайса мича вахав ца ховш дІавахавар.

Истори, гучча тайпара, гІайгІане дар. Дог ураоттаде дезар, ший низах бІуборгболаш тешаве везар кІаьнк.

—Дика слесарь хила лойй хьона, — хьаьтар цунга Иван Никитовича.

— ЧІоагІа лов, — жоп делар Виктора, бІарг сийрда баьлар цун.

КІаьнкаца каст-каста къамаьл дора мастера, цун дагардар ховра училища администрацега гІолла материальни новкъостал дир.

Цкъа Виктора во яь деталь зийра Иван Никитовича. Толхаьнча деталах дийцачул дукхагІа училища марках, болхлочун сийленах лаьца дийцар цо.

Мастера хІара дийнахьа ший йоакхо елга ходенна Виктор хувцавелар. Дика ка йоалар цун, шийх бІубенна болх бе а ваьлар.

ХІаьта производственни практике волаш чоалханера деталь кийчъелга шийна тІадиллача чІоагІа гІадвахар Виктор. Сага новкъостал доацаш болх бе дІаэттар из. ХІанз шийна тІадилла моллагІа гІулакх дика кхоачашду Иван Никитовича дешархочо.

Кагирхой кхетамца кхебара уж санна масалаш дувца дукха да мастера И. Н. Тисейко.

Лыгин Владимираца ший хана дукха къахьега дийзар мастера. Юххьанца дисциплина телхайора, каст-каста дешар юкъагІа дутар, боккхагІчарна духьал лувра.

Дукха леха дийзар Иван Никитовича кхувш воагІача кІаьнка дега дІоагІа. Юххера из кора а дир.

Цкъа болх бита а бита цхьанна сагага ца а хоатташ кино вахар Владимир. — Хьайна во ду Іа, — аьлар цунга Иван Никитовича, — хІаьта хьона лайча слесарни гІулакхах дика кхеташ мастер а хургвар хьох. Цхьабакъда, хьагучох училищах къаста везаргволчох тара да Іа леладер. Во гІулакх дар Іа тахан хьайгар гучадалийтар: балха моттиг дІа а тесса вахавар-кх хьо. ТІема хана аз сайна уллув воаккхаргвацар хьо: тийша болх бергбар Іа.

Цо дег чу дувшаргдолаш аьннача дешаша дешархочун кер лотабир.

Ший велар из. Корта Іочу а белла низткъа хозаргдолаш аьлар цо: «Из морг кхы дергдац аз».

Да а дайзар.

Училище итт шера болх беча профсоюза моттигерча комитета председатела дика йова берий оамалаш. ШІаккха а тІачайха, лувш къамаьл дац цо берашца. Дукха веза из царна.

Классе боацача хана дешархошца беча балха дика организатори кулгалхои ва Иван Никитович. Республикен городеи исторически моттигашка ухаш каст-каста экскурсеш ю. Театрашка, кино, изобразительни искусства музеий залашка культпоходаш ю, республика писателашца, артисташца, поэташца вІашагІбеттабалар вІаштІехьдоах.

Цул совгІа, хьинаре дакъа лоац Иван Никитовича ше кулгалдеча слесарни профессей методически комиссе балха юкъе а иштта профтехобразоване правлене методически совета балха юкъе а. Профтехучилище цхьаккха общественни мероприяти чакхъялац цо дакъа ца лоацаш.

Зехьа довц Иван Никитовича хьега къа а. Ше болх беча коллективо профтехобразоване правлене а даим белгалдоах из дика къахьег яхаш. ХІаьта дукха ха йоаццаш РСФСР-а Лакхехьарча Совета Президиума «За трудовую доблесть» яха медаль а еннай цун.

В. ИВАНОВ.
культурно - кхетама даьнъа ПТУ-3 директора заместитель.

ДЕПУТАТАША НАКАЗАШ КХОАЧАШДУ

Шоай беррига болх харжархой наказаш кхоачашдара тІаберзабаьб Ножай - Юрта района Совета депутаташа.

Иштта 1965 шера харжархоша шоашта деннача 72 наказах 49 кхоачашдаьд цар. Юхедисараш хІанз кхоачашдеш ба уж. 1965 шера хьал а яь эксплуатаце дІачуеннай Ножай-Юрта района Заман-Юртара, Рагун-Кажинская яхача юртара, Іаларой-Юртара бархІшерара школаш. Района юрташка хьал а яь болх бе йолаеннай II тика. Эникалий-Юрта, Хидий-Хутор яхача, Региты, Джагларги, Ачерешки яхача лоаман юрташка электрически свет чуйиллай. Деррига уж балхаш вІаштІехьдоахача керттера дакъа лоацаш хиннаб депутаташ. Шоай декхараш лерттІа кхоачашдара доккха баркал бал царна бахача наха.

Къаьстта шоай декхараш дика кхоачашду депутаташа ин. Т. Алиева К. Исаева, Ш. Баширова, А. Антонова, А. Айдамирова, Сарамиева Белийтас, В. Исраилова, иштта кхычар.

В. СМИРНОВ.

Редактора заместитель
А. А. МЯКИЕВ.

ЧАНА ШИЙ У ХИЛАР

Тайгерча хьунагІа Васюган яхача хина нерте мехкдаьттеи гази лохаш инженера Серяпов Владимира геофизически парти болх беш йолча Тамбовски обласпе хилар из хІама. Сейсмически разведка болхлоша, шоаш балха дІаболхаш, базе цхьаь дитар радиостанци, продукташ, пхьегІаш, хІамаш чуйола чаьтар. Юха цІакхаьчача геофизикаш цецбаьлар: чІегилгаш йоахаш дохадаь дар чаьтар, хІаьта ах центнер хиллал дола шекар, дрожжеш, макаронаш, хьоаналаш, маьхк йиаь яр. Лай тІа хиннача ларех гучадаьлар, «хьоашалгІа» енар яьнна лелача хилар. СибарегІа ишта оал Іай ший къорга чу тхьовса Іойижа ца а кхувш, дорхеи меца а йолаш, яа хІама лехаш тайге гІолла лелача чанех.

Яьнна лелаца чано, йиззалца хІама дчаь ше яьнначул тІехьагІа, ший самукъадаккха лаьрхІа хургдолчоа тара да, цу ханна ловзаяь яьннача цо вІашка а йихьа, хий чудолча бака чу еллай радиостанци, чІаьпилгаш санна яр вІашкайихьа ведраши кІала кадаши, Іагаш Іийшадар, патронаш дІа-хьа кхийсаяр, хІаьта гІаьленаши цІилеторгаши чамбоацаш хийтта хиннай цунна.

— Кхайканза вена хьаша дукха ха ялалехьа гучаваьлар. Нагахьа санна из нийсса ураоттайича, — яхаш дувц Серяпов Владимира, — ши метри ах метри совгІа лакха хила мегар из. Патронаш тІун а енна, тха карабинаш кховса йиш йоацаш йисар. ТІаккха тракторца чанна тІадаха лаьрхІар оаха. Юххьанца трактора тІакхувсалора аьхха, цул тІехьагІа дедда хьун чу иккхар. Цхьа кІеззига ха яьнначул тІехьагІа тхона бІаргадайра мухь а бетташ из лай тІа гІолла керчаш. Дрожжеши шекари даарах охай-кх из аьнна хийтар тхона. ХІаьта шоллагІча дчйнахьа енна уллаш корайир ча. Сутаръяьнна йиаьча хІамо ший дар дир: иштал дукха дрожжеш, макаронаш, хьоаналаш йиаь тайгера гІаьрахо, уж хала а хела, енна хиннаяр.

Николай МЕЙСАК,
АПН корреспондент.

Сийрда, хоза ши цІа. Царех цхьанне чу истола тІа резеткаш латт кена, мукха, гороха, кхыйола бІаьсти дІаювча культурай фу чудолаш. Цена дий а, тІунал меллий а, хьатІа миштa доал а тахкара района совхозашкара хьаена образецаш я уж. ШоллагІча цІагІа хьалтІадаьнна фу чудола нийш чу а йоахкаш термостаташ латт. Из я Урус-Мартана района контрольно - семенной лаборатори. Цу лабораторе заведующе Анастасия Дмитриевна Симоновича, лаборанткаша Доктор ова Лидас, Смолина Нинас анализ ю дІаде кийчдаьча фуна.

БІаьсти дІадуврглолча деррига ча фуна лабораторни анализаш еш ба уж хІанз. Тохкам баьча царна гучадаьннад «Горец», «Красноармейский» совхозашка фу дика лоаттаделга. Цига дІаде лаьрхІа фу цІендаь а дІаде мара ца дезаш кийчдаь а цхьоалагІчеи, шоллагІчеи сорта дийкъа а дІаоттадаьд.

«Мичуринский» совхоза складашка тохкам бича гучадаьлар фуна тІунал боарамал совгІа йолга а из бІеха долга а. Дукха пайдане хьехамаш делар лаборатори заведующе цу совхозе керттерча агронома В. Ф. Якушина уж кхоачамбоацараш дІадахара. ХІанз шоллагІа фу цІенделга вІаштІехьдаьккхад цига.

Сурта тІа: юкъе А. Д. Симоновичи лаборанткаш Доктор ова Лидаи Смолина Нинаи фуна анализаш еш боахк.

М. Михеева сурти тексти.

Ассортимент шерлургья

ДІадахача шера комсаши сомаши хьувкъарца планал совгІа натуральни коминойикорта боха ца беча малара лаьрхІа Іажчй сокаши арахийцар Кервленски пищекомбинато. Валах 640 эзар сома маьха продукци арахеца езача арахийцар 668 эзар сома маьха я, хІаьта товарни продукци 7,4 процент дукхагІа яьккхай. Планах лерхІаш хинначул 11 эзар сом кІезигагІа да продукцега дІадахар. ДІадахача шорашкарчуя лакхъеннай соких дчкал а. Педаш технологически лерттІа кийчдар бахьан долаш хІанз комбинате хьаю сокаш чакх са доагІаш цІена а дика а я.

ХІанз педашка латта сок кондиционни боарамга кхоачаеш а кийчъяь яьннар шушашка чуетташ а боахк. Дика лелабу из болх Литвинова Галинас, Зимина Раисас. Даим хьинаре къахьегаш ба слесарь В. Фоменко, конегар К. Полецкий.

ДІадахача шера итт эзар декалитр чуйода емкосташ вІашагІйоха болабеннаб укхаза. Укх шера кийча хургья уж.

Укх шера комсаш кхоача ха хьатІанхачалехьа бедал лоаттаеча моттига еш йола реконструкци яккха лерхІ укхаза. Цул совгІа склад, педаш дула установка, болхлошта душевой ергІолаш я комбинате.

Шерлургья комбинате арахецача соккий ассортимент. Хьоцк кийчбергболаш ба укхаза.

1966 шера 726 эзар сома маьха йола валови продукци арахеца езаш я комбинат. Съезда сийна хьалхарча квартала план 26 марте кхоачашъе декхар тІайийцад коллективо.

М. САЛАМХАНОВ.

ЗІамигачарна...

Дукха хьежа дезац берий Нохч-ГІалгІайчен теннкий театра коллективо керда спектаклаш кийчъярга.

Февраль бетта царна театра сцена тІа бІадгагургья Тударовская Метальникови автораш бола «Хьазилгий шура» яха спектакль. Из кийчъеш я театра эрсий труппа. Спектакль оттаеш ва А. А. Цыганков, цу спектакле роль ловзаеш а ва из ше. «Майра кхоъ». Из цІи йолаш я нохчий къонача драматурга А. Дакаева пьеса. Из оттаеш ва режиссер. Х. Шаипов. ХІанза тІагІертта из кийчъеш я театра къаман труппа. Уж ба керттера ролаш ловзаергйола Исаева Тамара, Мехтиева Роза, Гапукаев Ваха, Т. Закриев, Е. Таалъ, кхыбараш. Из спектакль зІамигача зрителашта бІаргагургья март бетта хьалхарча денoшка.

А. АЗИНА.

Доазол денъара

СТУДЕНТИЙ КЪАМАН СОЮЗА БОКЪО ДІАЯККХАР

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО. (Пренса Латина—АПН). Студентий Къаман союза (УНЭ) бокъо дІаяьккхай бразильски Іаьдалаша. Цар цун кулгалхой бехке баьб «коммунистически гІулакхаш леладеш хилара». Союза кулгалдерий цІенош 1964 шера апрель беттехьа а полицес дІалийцадар.

КОЛУМБИЯ КОРПСМЕНЕХ ХЬАЛЪЮЗ США

БОГОТА. (Пренса Латина — АПН). Колумбе дикка алсамйоалаш латт къилбаседехьен американски «машара корпуса» контингент. ХІанз мехка болх беш хьува 604 корпсмен.

США 1961 шера вІашагІъеллача «машара корпусо», ховш долча тайпара, американски вахара хьала пропаганда ю, янкей империализма экономически экспансена гІо ду, хІаьта иштта ший викалаш чубеннача мехкашка оакхалаш а леладу.

ХАЛКЪА ЦІЕРАХ

ГВАТЕМАЛА. (Пренса Латина — АПН). Гватемальски повстанций герзашца кийчдаьча низий (ФАР) соединенеех цхьанне Хутиана яхача местечке суде дош дийцачул тІехьагІа топаш тоха суд яьй ахархой боабеш а царна Іазапаш деш а хиннача военни уполномоченнена Орасио Мендосана. Тешалаша данза ца а воалийташ Мендосас мукІарал даьд ше даьча тийшача балхий зуламашта.

Судо оттадаьр кхоачашдир.

АМЕРИКАНСКИ СЕНАТОРА МУКІАРАЛ

ВАШИНГТОН. (Пренса Латина — АПН). Бразиле а, Аргентине а, Перу а хинна дукха ха йоацаш юхаенача сенатора-демократа Берч Бэйя аьлар, «унзара къел я Латински Америке», аьнна.

«Латински Америке коммунизма кхерам ца хулийташ мишта бусийтаргба, яха, хабараш кІезигагІа а дувцаш, йоах сенатора, нах йоккхача доакъазала, сагІа дехара хьалаш долаш хилар дІадаккхара дукхагІа гІулакх де доагІар ВІашагІкхийттача Штаташа».

Ше Доминикански Республикера США тІема интервенци ювцаш Бэйя аьлар: «Из дар Латински Америкаца леладеча гІулакхий даькъера вай гІожа гІалат, цигара халкъаш саготдеши чІоагІа раьза доацаши да».

ХЬАН ЙОЛА ИЗ ПОЛИЦИ?

МОНТЕВИДЕО. (Пренса Латина — АПН). «Эль Популар» яхача газето хьахойт, «мятежаш е гІертара» оамалехьа йола... халкъа демонстрацеш, общественноста собранеш ца хилийтар духьа» Уругвае полицейски низаш дІахо дикагІа кийчдара курсашта американски эксперташ керте латташ хилар.

АРГЕНТИНЕ ЙИЙКАЙ НЕРУДА СТИХАШ

БУЭНОС - АЙРЕС. (Пренса Латина — АПН). Аргентински Іаьдалаша ца дохкийташ дІадаьккхад «Массане юкъара илли» — дунен дуккхача меттайла перевод яь, йовзаш йола Пабло Неруда поэма. Дийхкад иштта хІанз веннача писатела Эзекиель Мартинес Эстрада ПаргІатон гІайрен халкъа карагІдаьннарех лаьца дувца «Сона Кубах хетаденнараш» яха книжка а франкистски режима духьаларча испански халкъа къовсама хетаьча стихотворенеи сборник а.

ЦХЬАН ХРЕСТОМАТЕНА ТІАЭТТА НЪАХЬА ДИ

ТЕГУСИГАЛЬПА. (Пренса Латина — АПН). Гондураса просвещене министерствах ше маярра йола цхьаькха къилбаседен американски агентство хиннай.

Полковника Освальдо Лопес Арельяна тІема хунтас дукха ха йоаццаш американски посольстваца соглашенеш яьй, мехкарча просвещене гІулакха (университетагара дІаийккхача) доал делгеи планировани елгеи, мадарра аьлча, американций кара а дохийташ. 1966 шера ший низа чу йодаш йолча соглашенес американцашка дІалу просвещенена планировани ярца, дешара планаш увттаярцеи уж тахкарцеи гІулакх доагІа долла а хІама.

Порбаьнна бола мехка деятелаш, цун истори, экономика, культура ювцача хрестоматешта буха тІара денз ревизи елга доладеннад. Цу гІулакхаца де лерхІар — гондурасций кхувш йоагІача тІехьен хьаькъал чура ший къамах доккхал деш хилара уйла дІайоаккхилга.

РУМЫНЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА. Брашоверча «Стягул Рошу» яхача автомобильни заводо арахец «Карнаць», «Бучеждь» цІи йола грузовой автомобилаш. Дунен халкъашта юкъерча рынке чІоагІа хоатташ и уж.

Сурта тІа: монтажни цехе.

АДЖЕРПРЕСС—ТАСС сурт.

США акха гІулакххаш

ДЕЛИ. (АПН корр.). Укхаза кепатеха араьнихай афро-азиатски барт-цхьоагІон Ерригиндийски ассоциаце заявлени. Цу тІа йоах:

«Машар безаш мел дола адамаш эгІаздигад США правительство юха а Къилбаседен Вьетнама городаштеи юрташтеи бомбаш чуетта йолаеннай аьнна хиннача хоамо. Уж акха гІулакхаш дІадоладаьд дерригача дунен халкъаша чІоагІа протесташ ешшехьа а.

Афро - азиатски барт-цхьоагІон Ерригиндийски ассоциаце эгІазалца протест ю американски правительства Вьетнаме леладеча цу гІулакхашта духьала.

Чуетташ йола бомбаш сов чехка соцаелга машар безача дерригача адамаша дІадехараш оаха дизза хьаллоац. Переговорашка бода никъ Женевски соглашенеш лоархІаргеи йизза кхоачашъяргеи гІолла улл. Цу переговорашка дакъа лаца деза Къулбехьен Вьетнам мукъаяккхара Къаман фронто. Нхьча мехкий деррига бІунаш Вьетнамера арадаха деза, цун халкъа йизза паргІато яланза яргьяц цхьанна а тайпара кхыча мехкашкахьара юкъегІертилга доацаш ший проблемаш цунга шийга къестаяйтара».

АМЕРИКАНА ДУХЬАЛАРА ДЕМОНСТРАЦЕШ

НЬЮ-ЙОРК, 10 февраль. (ТАСС). Американа духьала дуккхача наха аьча демонстрацеша селхан меттахьа хьоайир Домиканикански Республика столица — Санто-Доминго. Уж яра бахьан хилар селхан Іурра полице демонстранташтa цІий Іодохийташ дов дар. Из дов деча хана пхи саг вийра, 43 сага човнаш йир Домникански Республика территоре тІара американски бІунаш арадоахилга цар дІадехари ВІашагІкхийттача Штаташа Вьетнаме хьоабаьча бІехача тІема духьала протест яри бахьан долаш.

Из дов дарах эгІазбахача доминиканцаша города юккъерча кварталашка баррикадаш оттайир, плакаташ хьалтехар: «Янкеш — нах боабераш!», «Янкеш, дІадаьле дІагІо!».

Информационни агентсташа деча хоамех, цар кара яхай шин сахьата Американа духьалара лозунгаш кхайкадеш уж лаьтта города юккъера улица — Эль-Конде. Цигара нах дІа-юха бехар «межамерикански низаш» оалача даькъацара американски бразильски бІунаш гера детта а бІаргех хий ухийта газаш йоахка гранаташ кхувса а доладенначул тІехьагІа.

ИНДИЙСКИ КЪАМАН КОНГРЕСС ЯХАЧА ПАРТЕ СЪЕЗД

ДЖАЙПУР, 10 февраль. (ТАСС спец. кор.). Инде доал деча парте 70-гІча съездо болх дІаболабеш хиларах хоам беш кхо босс бола байракх Джейпуре тахан хьалъегІар Индийски къаман конгресс яхача парте председатела К. Камараджа.

Съезд хьаеллара хетадаь лоацца къамаьл ше деш Камараджа дийцар, экономически прогресс яри индийски халкъа хьал-торо лакхъяри духьа парте чІоагІа къахьегаш хилар.

Производства боарам лакхбарои къаман ресурсаех бизза пайда эцарои, аьлар цо, Индега йиш хулийтаргья «керда социалистически порядок» оттае.

ЛадувгІа

12 февраль, 1966 шу.

РАДИО: 6.30 — Нохч-гІалгІай лаьтта лелаерхо (нохчий меттала). 6.45 — РВ-23-в УКВ цхьоалагІча программен гІолла ашараш. 6.45 — Горсете гІолла хоамаши ашарши. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Передачай программа. 8.10 — «Сердало» газета оагІонаш тІара. 8.20 — Эстрадни концерт. 8.45 — «Къона тІехье» яха передача (нохчий меттала). 16.00 — РадиоладувгІархой хаттарашта дола жопаш» яха беседа (эрсий меттала). 16.15 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 16.30 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — «Зори Кавказа» яха радиожурнал. 18.00 — Москвера трансляци. 19.00 — «Къонал» яха передача (нохчий меттала). 19.15 — «Нохч-гІалгІайчен поэзи» яха литературни передача. 19.35 — Сайрийнара концерт.

УКВ: 9.00 — Л. Н. Толстой произведенешка эрсий халкъа илли. 9.31— «Художники замен» яха культура радиоуниверситета передача. 10.25 — «Са дневник» яха дешархошта йола радиопостановка. 11.40 — Композитораш дунен халкъашта юкъерча трибуна тІа» яха передача. 19.00 — Сайре дика хийла шуй» яха концерт. 19.49 — «Клиент бога» яхача Лема дувцар тІара радиопостановка. 20.08— Нохч-гІалгІай иллеши ашарши. 20.44 — Эстрадни оркестра концерт. 21.25—«Дала новкъостал долда сона» яха радиопостановка.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.25 — «Балха саг» яха телевизионни журнал. 19.05 — «Малхах бола фаьлг» яха бакъдолчоа тІера хьанйца фильм. 19.20 — Берашта дола фильм. 19.40 — Киножурнал. 19.50 — Кино артист З. Кириенко творчески сурт-сибат. 20.40 — «Калимантана тІа кхесса гера» яха художественни фильм. 21.50 — Заявкех оттадаь концерт. 22.40 — «Фестивалера репортаж» яха бакъдолчоа тІера хьанйца фильм.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Шеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара—2-45-48; партийни вахарей, промышленний, юртбоахамей, культурай, письмойи отделий—2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков 15: Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05016. Заказ № 822.